

N:o 20 • 2012

Sukupuu

Perustettu
Helsingissä
14.11.1937

SUKUPUU

- VÄÄNÄSTEN SUKUSEURA RY:N JÄSENLEHTI

JULKAISIJA

Väänästen Sukuseura ry
Kotikatu 6 E 11
33710 Tampere
www.vaanastensukuseura.fi
vaanastensukuseura@suomi24.fi
[www.facebook.com/Väänästen sukuseura](https://www.facebook.com/Väänästen_sukuseura)

TOIMITUS

PÄÄTOIMITTAJA:

Pentti Väänänen

JULKAISUTOIMIKUNTA:

Riitta Mäkinen toimitussihteeri

Eeva-Riitta Piispanen

Annikki Vuoti

ULKOASU JA TAITTO:

Leena Ahtiainen, Siilinjärvi, 050 355 1249

PAINOPIIKKA:

Kopijyvä Oy, Kuopio

ISSN 1797-1780

SUKUSEURAN HALLITUS:

Pentti Väänänen, sukuseuran esimies, Tampere, 040 721 7605

Sinikka Aaltonen, sukuseuran varaesimies, Helsinki

Jari A. Väänänen, Kuopio

Marjatta Liljeström, Kauniainen

Pentti Väänänen, Oulu

Heikki Väänänen, Kuopio

Martti Väänänen, Siilinjärvi

Eeva-Riitta Piispanen, Helsinki

Mauno Väänänen, Kerava

Aki Väänänen, Kuopio

Outi Pyymäki, Tampere

SUKUSEURAN SIHTEERI:

Marjatta Liljeström, 040 504 3138, info@limarc.fi

SUKUSEURAN TALOUDENHOITAJA:

Outi Pyymäki, 050 344 7616

N:o 20 * 2012

4 Esimiehen tervehdys PENTTI VÄÄNÄNEN

ELÄMÄÄ ENTISTEN IMMEISTEN - SUKUTUTKIMUSTA JA MUISTELUA

5 Sukuhaarani autuuden tieto ja aapisen taito MATTI VÄÄNÄNEN
13 Kansanparantajat Anders ja Rikhard Väänänen REETTA VÄÄNÄNEN
15 Tilannekatsaus DNA-testin antamiin tuloksiin PERTTI VÄÄNÄNEN

ETTÄ HOEJJETTAIS SITÄ LEIVISKEE - MERKILLEPANTAVIA VÄÄNÄSIÄ

18 Veistäjä-veljeni Väinö Anselmi ANNIKKI VUOTI
21 Diplomiurkuri Erkki Alikoski 1934–2012 JUKKA PAARMA

VÄÄNÄSTEN VEISTÄMÄÄ

23 Kenraalikuvernöörille Kallavedellä PIETARI VÄÄNÄNEN
– 201-vuotias runoelma RIITTA MÄKINEN
25 Vatiopäivämies ja -naiset eduskunnan MARJATTA LILJESTRÖM
suku- ja henkilöhistorian kerhossa
26 ITE-taiteilija Vesa Väänänen riemastuttaa RIITTA MÄKINEN
27 Miehelleni Pertille 41 yhteisen vuoden jälkeen TERTTU VÄÄNÄNEN
27 Näkymätön Viänänen JOPE PITKÄNEN

OPPIA PANTU ON OHTAAN - STIPENDIAATTIEN KUULUMISIA

28 Sairaanhoidon ja filosofian tutkimusta ANNE VÄÄNÄNEN
30 Esiintymisvaatteita Antti Tuiskulle ja muille artisteille LILLI VÄÄNÄNEN
32 Taseenhallintaa vakuutusyhtiöille KIM LILJESTÖRM

KUJ JÄSENIÄ YHTEISEN PERREEN - SUKUSEURA TOIMII

33 Pohjois-Karjalan Väänästen sukukirja julkistettiin PERTTI VÄÄNÄNEN
35 Väänäset pitivät vuosikokouksen Tampereella 25.3.2012 EEVA-RIITTA PIISPANEN
38 Sukuseuran 75-vuotisjuhla Kuopion teatterissa RIITTA MÄKINEN,
EEVA-RIITTA PIISPANEN
JA PENTTI VÄÄNÄNEN

SUKUSEURAN HALLITUS TIEDOTTAA

42 Opiskelijastipendit
42 Kotisivumme www.vaanastensukuseura.fi
43 Sukuseuran matka Laatokan Karjalaan
44 Kutsu sukuseuran vuosikokoukseen 13.4.2013 Ouluun

ESIMIEHEN TERVEHDYS

Sukuseurallamme oli kaksinkertainen juhla-vuosi. Väänästen Sukuseura ry. täytti 75 vuotta marraskuun 14. päivä. Kädessänne on Suomen vanhimman sukuseuralehden kahdeskymmenes numero.

Sukuseuran 75-vuotisjuhlaa vietettiin lauantaina marraskuun 17. päivänä Kuopion Teatterin evakkotiloissa Puistokoululla, jossa katsoimme esityksen *Elling*. Illasta muodostui 70 hengen iloinen yhdessäolo, jota teatteriesitys sopivasti piristi ja johon paikalla olleet kunniajäsenet toivat arvokkuutta.

Juhlassamme Sukuseurojen Keskusliitto palkitsi pitkäaikaisia vaikuttajia keskusliiton mitaleilla kiitoksena heidän työstään sukuseuratoiminnan hyväksi. Sukuseuralla oli jälleen taloudelliset edellytykset jakaa opiskelija- ja sukututkijastipendejä edellisten vuosien tapaan. Kuluvan vuoden aikana julistettiin Väänästen sukukirja Pohjois-Karjalan Väänäsistä, mistä esitän parhaat kiitokset Kalevi Väänäselle ja koko toimituskunnalle.

Väänästen sukupuu numero 1 ilmestyi pääsiäiseksi 1945. Toimituskuntaan kuului puheenjohtajana ensimmäinen esimies Oskari Väänänen ja toimitussihteerinä Tuulikki Antila sekä 14 jäsentä. Numero 2 ilmestyi vielä samana vuonna. Kaksoisnumero 3 – 4 jaettiin 1946. Sitten vierähtikin kaksi vuosikymmentä ennen kuin ohut Väänästen sukupuu 5 ilmestyi vuonna 1968. Tämän jälkeen lehti valmistui kahden – kymmenen vuoden välein. Vuodesta 2006 lehti on ilmestynyt joka vuosi, mikä on hyvä tavoite myös tulevaisuudessa.

Vuosi 2013 on tavallaan välivuosi, sillä seuraava sukokokous on kesällä 2014 Mikkelin seudulla. Huhtikuun 14. päivänä 2013 pidetään Oulussa vuosikokous, jonka kokouskutsu on lehden takakannessa. Sukuseura järjestää myös matkan Laatokan Karjalaan 5 - 8. kesäkuuta 2013, mistä myös kerrotaan ilmoittautumisohjein.

Kiitän eri tapahtumien järjestelijöitä ja niihin osallistuneita Väänäs-sukuisten hyväksi tehdystä vapaaehtoisesta sukuseuratyöstä. Esitän myös lämpimät kiitokset tämän lehden valmistumisesta Riitta Mäkiselle ja aineistoa toimittaneille henkilöille, jotka vastaavat kirjoitustensa sisällöstä.

Oskari Väänänen päätti tervehdyksensä vuonna 1945: *“Levittäköön Väänästen sukupuu lehvästönsä laajalti yli koko suuren sukumme ja kootkoon kaikki sen jäsenet tuhatpäiseksi perheeksi, jossa jokainen ponnistaa parhaansa suvun hyväksi ja isänmaan onneksi.”*

*Toivotan lehden lukijoille
Hyvää Joulua
ja*

Onnea Vuodelle 2013

Pentti Väänänen

Esimies

ELÄMÄÄ ENTISTEN IMMEISTEN - SUKUTUTKIMUSTA JA MUISTELUA

Juho Pekka (1890–1940) ja äitinsä Helena (1861–1930). ”Janne” oli ensimmäinen joka taisi luovan lukutaidon. Helenan ja Jannen taustana Väänälän ensimmäinen, 1850-luvulla salvostettu savupirtti. Kuva: Matti Väänänen.

MATTI VÄÄNÄNEN

SUKUHAARANI AUTUUDEN TIETO JA AAPISEN TAITO

Sanotaan, että ihmisen ollessa takakaarteessa hän katsoo taakseen. Harrastaessani sukumme tutkimista, minua on aina kiinnostanut tietää minkälainen oli esi-isieni aapisen taito ja koska kristinoppi tuli sukuhaaraamme.

Kaikki tunnetut esi-isäni ovat olleet talonpoikia, he ovat siis maksaneet aina veroa ja heistä on merkinnät läänintileissä. Kristinopin tulo sukuhaaraamme merkitsi tarkempia henkilötietoja.

Seurakunta ryhtyi pitämään kirjaa kaikista jäsenistään, ”myös joutoväestä ja naisista”.

Ensimmäinen merkintä Kuopion maa-seurakunnan kirkonkirjoissa on vuodelta 1736, jolloin kuudes esi-isäni Pekka Nuutinpöika ja Anna Mönkötar Murto-lahdesta vihittiin kristilliseen avioliittoon.

Tuota aikaisemmista esi-isistäni en ole löytänyt merkintää kirkonkirjoista.

Tämän vihkikirjauksen myötä, 4.6.1736, sukuhaarastamme tuli kristittyjä. Kirjauksen on tehnyt kirkkoherra Henrik Argillander, tai hänen tuolloin kappalaisena toiminut poikansa Zacharias.

Pekan ja Annan kuulutukset luettiin Piispanpuistossa sijainneessa Kuopion kirkossa 9. ja 16. päivinä toukokuuta.

Ruotsin kirkkolaki vuodelta 1686 ja kuninkaan määräys vuodelta 1723 velvoitti vanhemmat ja seurakunnan lukkarin opettamaan lapsia lukemaan.

Lukemalla raamattua ja katekismusta uskottiin seurakuntalaisten saavuttavan vaaditut kristinopin perustiedot. 1700- ja 1800-luvuilla jokaisen ensikertaa armopöytään pyrkijän oli osoitettava kuulustelevalle

papille aapisen taito ja autuuden tieto. Rippikoulun käynnistä, sisä- ja ulkoluvusta sekä autuuden tiedoista on sukuhaaramme esi-isistä merkinnät Kuopion ja Nilsiä kirkonkirjoissa vuodesta 1736 alkaen.

Kuudesta Kehvon Puiroolahdessa asuneesta esi-isästani vuosilta 1546–1712 ei ole merkintää kirkonkirjoissa. Heidä koskevat tiedot on koottu läänintilien veroluettelosta ja maakirjoista.

Luettelon aikamäärät ovat heidän veronmaksuvuosiaan. Tarkat syntymä- ja kuolinpäivät eivät ole tiedossa.

KAKSITOISTA TUNNETTUA VÄÄNÄS-SUKUISTA ESI-ISÄÄNI

Suomessa elää noin 5200 Väänäs-nimistä ihmistä, he asuvat eri puolilla maata.

Kuusi esivanhempi-sukupolvea kaitsi karjaa ja poltti kaskea Kehvolla. Kolme seuraavaa sukupolvea viljeli maata Murtoolahdessa ja kolme viimeistä viljelijäpolvea vuodesta 1855 ovat asuneet Muuruvedellä, Pirttimäessä.

Pekka Nuutinpoika (1713–1789) on ensimmäinen, josta on merkintä kirkonkirjoissa. Hän on siis sukuhaaramme ensimmäinen kristitty esi-isäni.

Pekka oli syntynyt isonvihan aikoihin, kirkolliset olot olivat tuolloin Kuopion alueella erittäin sekavat. Tuon ajan kirkonkirjoissa on useiden vuosikymmenien pituisia katkoksia ja aukkoja. Käsitykseni on, että Pekkaa ei ollut kastettu, eikä hän ollut käynyt rippikoulua. Samoin oli laita Pekan vaimon Anna Lassintyttären (1720–1772), sillä hänestäkään en ole löytänyt merkintää kaste- eikä rippiluetteloista.

Nuutti Pekanpoika (1745–1808) oli ensimmäinen, josta on merkintä rippi-luettelossa. Juho Pekka Aaronpoika (1890–1940) oli ensimmäinen joka kävi sekakansakoulua Muuruvedellä.

KATEKISMUSSAARNAT

1700-luvulla, kun yleinen lukutaito oli vähäistä ja oppikirjoja niukalti, kirkonmenojen yhteydessä pappi piti katekismussaarnan. Saarnassa hän luki katekismusta hitaasti, sanankuulijat toistivat sitten kuulemansa ääneen. Välittömästi saarnan jälkeen pidettiin kuulustelu, käytäväkuulustelu, siinä tutkitiin kuinka hyvin kuulijat muistivat ja olivat ymmärtäneet käsitellyn katekismuksen ja raamatun sanoman. Maakirkkojen (kylä-

Pakana esi-isät:		
Antti Iwaninpoika	1546–1573	Kehvo–Puiroolahti
Heikki Antinpoika	1573–1600	Kehvo–Puiroolahti
Heikki Heikinpoika	1600–1645	Kehvo–Puiroolahti
Lauri Heikinpoika	1645–1678	Kehvo–Puiroolahti
Matti Laurinpoika	1678–1690	Kehvo–Puiroolahti
Nuutti Matinpoika	1690–1712	Kehvo–Puiroolahti
Kristityt esi-isät:		
Pekka Nuutinpoika	1713–1789	Murtolahti–Paalanniemi
Nuutti Pekanpoika	1745–1808	Murtolahti– Paalanniemi
Nuutti Nuutinpoika	1778–1829	Murtolahti–Saarvonlammen torppa
Lassi Nuutinpoika	1813–1888	Murtolahti–Muuruvesi–Väänälä
Aaro Lassinpoika	1862–1898	Nilsiä–Muuruvesi–Väänälä
Juho Pekka	1890–1940	Nilsiä–Muuruvesi–Väänälä

jumalanpalvelusten) yhteydessä suoritettuisa katekismuskuulusteluista muodostui 1700-luvun puolivälissä sitten rippikoulu.

Rippikoulun vähimmäisvaatimuksena oli käskyjen ja isämeidän osaaminen. Lukutaito ja Lutherin selitysten ymmärtäminen kuuluivat myös rippikoulun vaatimuksiin. Hyvin usein papit joutuivat helpottamaan erityisesti lukutaitovaatimuksessa. Kirkonmenoista ja rippikuulustelusta poisjääneitä rangaistiin nuhtelemalla, sakolla tai häpeärangaistuksella, seisottamalla kirkon ovenpielessä tai jopa jalkapuulla.

Rippikuulustelun hyväksytysti suorittanut oli sitten oikeutettu polvistumaan armoptytään. Tämän jälkeen hän voi saada avioliittokuulutukset ja muutoinkin hänet katsottiin aikuiseksi.

LUKUTAIDON LUOKITUS

Lukutaito oli luokiteltu 1700-luvulla viiteen eri taitoluokkaan. Tätä sisä- ja ulkoluvun luokitusta papit ovat käyttäneet Kuopion ja Nilsin rippikirjoissa aina 1900-luvun alkuun.

1. Ulkoluku, ei tarvinnut osata lainkaan lukea sisältä, kun oli kuunnellut ja toistanut tarkkaavaisesti katekismussaarnoja sekä niiden kuulusteluja, ja osasi isämeidän sekä käskyt ulkoa, se riitti. Oppilas oli tällöin arvollinen polvistumaan armoptytään.

2. Osasi huonosti tavata, tunsi pokstaaveja.

3. Osasi hyvin tavata ja tunsi pääosin pokstaavit.

4. Osasi huonosti sisäluvun.

5. Osasi hyvin sisäluvun ja tunsi kaikki pokstaavit.

Käydessään rippikoulua esi-isäni ovat saaneet sisä- ja ulkoluvusta ainoastaan heikkoja arvosanoja 2 ja 3. Yhtään korkeinta arvosanaa, 5, en ole heidän rippikirjoistaan löytänyt.

LUKUTAITO KUOPION SEUDULLA

1600-luvun lopulta on maininta Kuopion pitäjistä: "seurakuntalaisten joukossa oli muutamia jotka osasivat lukea sisältä".

Kristinopin tulo sukuhaaraamme vuonna 1736 sekä Kuopion ja Nilsin seurakunnan suorittama opetus ynnä tehdyt kirjaukset antavat viitteitä vallinneesta lukutaitotilanteesta sukuhaarassamme 1700- ja 1800 -luvuilla.

Lukutaitoarviossa vuosilta 1728–1738 on annettu seuraavat kyläkohtaiset luvut:

Kylä	Asukkaita	Lukutaitoisia
Käärmelahti	126	0
Kuronlahti	90	0
Otaniemi	104	0
Punnonmäki	83	5
Halola	15	3

Lukuihin vaikuttivat suuresti edellisvuosisadan vaihteen pahat nälkävuodet ja isonvihan jälkeen pitkään jatkuneet sekavat olot. Halolan kylässä oli yksi perhe, jonka kaikki jäsenet osasivat lukea sujuvasti: isäntä Isaak Paldanius, vaimo Maria ja heidän poikansa Zacharias. Kehvon ja Murtolahden korpikylissä lukutaitoisten osuus tuona aikana lieene ollut erittäin vähäinen.

Todenäköisesti kukaan pakana-ajan kuudesta esi-isästani vuosilta 1546–1736 ei osannut lukea saati kirjoittaa.

Vuonna 1771 pitäjänkokous valitsi viisi lukutaitoista kansanmiestä pitäjän eri kulmilta lasten lukutaidon opettajiksi. Palkka oli yksi taalari 16 killinkiä aapisen, kaksi taalaria katekismuksen ja kolme taalaria virsikirjan opetuksesta. Kunkin kylän savun tuli varata huone opetukselle.

Vanhemmat olivat velvoitettuja viemään lapsensa koulupaikkaan. Aluksi laiminlyönnistä huomautettiin, mutta pahimpia uppiniskaisia saatettiin rangaista kahdeksan killingin sakolla.

1700-luvun lopulle tultaessa Kuopion

alueella lukutaitoisten osuus oli hieman noussut. Tällöin papit olivat huolissaan siitä, että ihmiset käyttivät väärin oppimaansa lukutaitoa. Seurakuntalaiset olivat alkaneet lukea kaikkea muuta kuin alun perin oli aiottu, kaikenlaisia käsiinsä saamia maallisia kirjoituksia, erityisen suosittuja olivat pakanaalliset viihdetarinat.

Lukutaidon alkuperäisenä tavoitteena oli edistää autuuden tiedossa, lukemalla ainoastaan raamattua ja katekismusta. Nyt haettiin kansalaisten olevan olennaisesti poikkeamassa viitoitetulta kaidalta kristilliseltä polulta. – Näyttää siltä että ”lukutaidon väärinkäyttö” on kolmannella vuositu-hannella entisestään lisääntynyt.

Kansalaisten keskuudessa esiintyi myös kristinopin ja lukutaitovaatimusten avointa vastustusta ja pilkkaa. Lukutaito katsottiin herrain herkuksi, jota tavallinen kansalainen ei tarvinnut, ”riittää kun lapset osaavat viertokangella kirjoittaa”. Vastustusta lisäsi myös koulun lapsille aiheuttama työajan menetys.

Lasten työpanoksen tärkeydestä kertoo omakohtainen kokemus. Vielä 1950-luvulla Muuruveden kansakoulussa oli syksyisin perunannosto- ja marjanpoimintalomat. Marjalomalta oli jokaisen oppilaan tuotava viisi litraa puolukoita koulun yhteiseen sammioon. Talvella sitten tarjottiin kerran viikossa maukasta puolukkapuuroa. Lapsia kannustettiin työntekoon monin tavoin, sanottiin: ”minkä nuorena oppii, sen vanhana taitaa”, ”työ tekijänsä neuvoo”, ”työ on kansan kunnia”, ”nuorena on vitsa väännettävä”.

Myöskään virkamiehet eivät aina hallinneet kirjoitustaitoa. 1700-luvun puolivälissä Kuopiossa toimi pitäjänkirjurina kirkkohera Henrik Argillanderin vanhin poika Juhani. Hänestä sanottiin, ettei hän pystynyt laatimaan itsenäisesti yksinkertaisintakaan asiakirjaa.

Nilsin hengen sankari Paavo Ruotsalainen (1775–1852) ei tiettävästi osannut kirjoittaa.

KOULUMESTARIT

Koulumestarit ja lastenopettajat opettivat lapsia lukemaan. Lukutaidon opetus oli laajan pitäjän eri osissa kovin hajanaista ja hataraa. Lukkarilla, jonka lainmukainen tehtävä oli lukutaidon opettaminen, oli laajassa Kuopion seurakunnassa paljon puuhaa, eikä lukutaidon opetukseen tahtonut riittää aikaa.

Vuonna 1730 valittiin lastenopettajaksi Abraham Hoffren. Hän sai palkakseen joka savulta kapan viljaa sekä tilapäisiä lahjuksia. Hoffrenin oli opetettava myös pitäjän syrjäkylissä. Vuodesta 1755 ylioppilas Jakob Holst oli palkattu lastenopettajaksi Kuopion pitäjään, tehtävänään kiertää opettamassa 6–8 -vuotiaita lapsia eri puolilla pitäjää. Mitään koulurakennuksia ei ollut, opetus tapahtui maatalojen avarissa savupirteissä.

Holstin opetus kävi seuraavaan tapaan: ensin opetettiin 4–6 pokstaavia, joita kuulus teltiin peräkkäin, sitten päivävastaisessa järjestyksessä, ja lopuksi sekaisin. Näin jatkettiin kunnes kaikki pokstaavit olivat tuttuja ja voitiin aloittaa tavaaminen.

Kävikö Holst kymmenvuotisen lastenopettajan uransa aikana myös Murtolahden lapsia opettamassa, siitä meillä ei ole tietoa. Tuohon aikaan Paalainniemessä olisi ollut oppilaana isoisäni Nuutti Pekanpoika (1745–1808). Rippikoulun merkintöjen valossa Nuutin lukutaito oli erittäin heikko, onkin luultavaa, ettei Nuutti ollut saanut lukuopetusta ennen rippikoulua.

Holstin jälkeen 1770-luvulla pitäjänkokous päätti palkata useampia ”erityisiä miehiä, jotka osaavat tavata ja lukea” eri puolille pitäjää opettamaan rahvaan lapsia lukemaan. Palkkaa opettajat saivat 16 äyriä kuparia jokaiselta lapselta, jonka he opettivat tavaamaan, ja 3 taalaria jokaisesta, jonka he opettivat lukemaan sisältä. Vuosikymmen lopulla tämäkin järjestelmä oli lakannut kokonaan lukutaitoisten opettajaksi soveltuvien miesten puutteesta.

Pitäjäinkokouksissa, joissa koulumestarien lisäämisestä päätettiin, ruodut vastustivat säännöllisesti uusien opettajien palkkausta. Tiesihän se aina lisäkappoja entisten kruununverojen ja papinkappojen päälle.

Kaupungin perustamisen aikoihin muut-
ti triviaalikoulu Kuopioon. Sen opettajat
opettivat yksityisesti kaupungin porvarien ja
säätyläisten lapsia lukemaan.

Oma kokemukseni koulumestarien opetustavoista on ”Ukko” Huuskosen opetus 1950-luvulla Muuruveden koululla. Veistotunnilla olin kovertanut taitamattomuuttani kapusta-aihioni pohjan puhki. Näyttäessäni sitten tekelettäni ”Ukolle”, hän otti suteen menneen aihion ja kopautti sen kuperalla puolella pari kertaa päälakeeni. Kapustan terävä särmä rikkoi päänahan niin, että siitä valui verta. Samanlaisen käsittelyn kokivat luokkatoverini Asko Huttunen sekä hänen vanhempi veljensä Kalevi. Myös hänen päänsä vuosivat verta, ”Ukon” koputettua sitä suteen menneellä kapustanaihiolla.

RIPPIKOULU

Rippikoulu määrättiin pakolliseksi Porvoon hiippakunnassa vuonna 1779. Rippikoulussa opetettiin autuuden tietoa ja aapisen taitoa. Kaksiviikkoisen tytöille ja pojille erillisen koulun päätteeksi pidettiin rippikuulustelu, siinä jokaisen oppilaan oli osoitettava autuuden tiedon lisäksi lukutaitonsa kuulus-
telijalle, ollakseen arvollinen polvistumaan armopöytään. Rippikuulustelussa pappi arvioi, kuka pääsee ripille ja kenen on mentävä vielä lukkarinkouluun tietojaan vahvistamaan.

Kyläläisten kokoonnuttua yhteen kinkereille heidät kutsuttiin esille taloittain. Pappi kuulusteli heidän kristillistä tietämystään ja lukutaitoaan toisten seurakunta-
laisten läsnä ollessa.

Vuonna 1878 Juuan pitäjän Kajoon kylässä asunut renki Heikki Miettinen määrättiin rippikoulun jälkeen vahvistamaan

aapisen taitojaan lukkarinkouluun. Opiskeltuaan lukkarinkoulussa, seuraavana vuonna Heikki katsottiin sitten arvolliseksi ehtooliselle.

Lassin (1813–1888) rippikirjauksessa Nil-
siän kirkonkirjasta vuodelta 1829 annettiin
vakava kehoitus parantaa lukutaitoa. Luul-
tavasti Lassi lupasi tuolloin parantaa aapi-
sentaitoaan myöhemmin. Hänen taitonsa
sisä- ja ulkoluvussa olivat niin heikkoja, et-
tei hän saanut numeroa lainkaan.

By-, Hemmans- och Bogke-Namn.	Födelse- dag och år.	Köns- bete- dning.	D. Luth. Cathedr. med Förläring.	Äktensk. D. d. d. d.	Förstäm- mas Cat. Förhör.	TÄLLING. Anteckn.
			1. 2. 3. 4. 5. 6.			
By-Christen	1775	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	1781	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	1795	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	1809	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	1823	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	1837	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	1851	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	1865	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	1879	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	1893	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	1907	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	1921	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	1935	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	1949	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	1963	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	1977	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	1991	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2005	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2019	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2033	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2047	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2061	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2075	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2089	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2103	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2117	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2131	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2145	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2159	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2173	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2187	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2201	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2215	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2229	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2243	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2257	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2271	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2285	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2299	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2313	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2327	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2341	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2355	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2369	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2383	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2397	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2411	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2425	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2439	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2453	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2467	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2481	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2495	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2509	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2523	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2537	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2551	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2565	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2579	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2593	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2607	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2621	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2635	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2649	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2663	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2677	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2691	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2705	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2719	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2733	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2747	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2761	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2775	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2789	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2803	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2817	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2831	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2845	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2859	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2873	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2887	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2901	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2915	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2929	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2943	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2957	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2971	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2985	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	2999	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3013	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3027	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3041	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3055	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3069	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3083	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3097	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3111	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3125	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3139	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3153	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3167	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3181	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3195	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3209	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3223	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3237	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3251	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3265	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3279	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3293	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3307	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3321	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3335	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3349	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3363	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3377	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3391	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3405	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3419	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3433	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3447	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3461	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3475	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3489	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3503	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3517	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3531	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3545	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3559	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3573	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3587	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3601	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3615	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3629	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3643	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3657	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3671	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3685	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3699	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3713	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3727	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3741	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3755	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3769	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3783	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3797	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3811	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3825	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3839	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3853	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3867	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3881	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3895	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3909	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3923	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3937	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3951	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3965	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3979	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	3993	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4007	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4021	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4035	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4049	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4063	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4077	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4091	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4105	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4119	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4133	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4147	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4161	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4175	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4189	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4203	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4217	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4231	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4245	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4259	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4273	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4287	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4301	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4315	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4329	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4343	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4357	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4371	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4385	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4399	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4413	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4427	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4441	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4455	X X X X X X				And 8-1844. Sickling
By-Christen	4469	X X X X X X				And 8

Rippikoulu ja lukukinkerit eli lukuset ovat säilyttäneet luonteensa vielä 1900-luvulle.

Vuonna 1953 olin velvollinen osallistumaan tällaiseen kinkerikuulusteluun. Rovasti Rantanen kuulusteli tuolloin meitä Muuruvedellä, Notkon pirtissä pidetyissä kinkeissä autuuden tiedossa.

Aapisen taitoa ei tarkistettu. Edellisen vuoden kinkereillä oli annettu kinkeri-läksyksi raamatun kohta, Apostolien teot, jonka luetun ymmärtämisen rovasti Rantanen tutki nyt seurakunnan edessä.

Kuuden kristityn esi-isäni vuosilta 1736–1940 lukutaidoista on merkintöjä rippikoulun yhteydessä.

Pekka Väänänen (1713–1789) ei ollut käy-

nyt rippikoulua. Hänet ja vaimonsa Anna vihittiin ilman papin suorittamaa kristinopin ja lukutaidon tutkimista. Tällainen menetelmä oli kirkollisten säännösten vastainen, mutta yleinen käytäntö laajan Kuopion seurakunnan kaukaisissa, järvien takaisissa korpikylissä kuten Murtolahdessa. Aikoessaan mennä avioliittoon vuonna 1736 Pekka ja Anna antoivat ajan tavan mukaan todennäköisesti papille lahjan, jotta saivat kuulutukset ja tulivat kirkollisesti vihityiksi. Kappalaisena toimi tuolloin Kuopionniemen seurakunnassa Zacharias Argillander, hän oli kuuluisa lahjusten vastaanottamisista. Kirkkoherra Portanus kertoo lausunnossaan vuonna 1780 seudulla vallinneesta tavasta vihkiä ilman tutkimista.

LUKKARINKOULU JA KIERTOKOULU

Lukkarinkoulu toimi rippikoulun rinnakkaisena ja täydentävänä kouluna, sen opettajana toimi viran puolesta seurakunnan lukkari. Vuoden 1686 Ruotsin kirkkolaki määritteli lukkarin vaatimukset: ”pitää olla kirjantaitava osata veisata kirjoittaa niin että opettaa taitaa”.

Lukkari oli lähtökohtaisesti pappilan renki, hänellä oli monia kirkon ylläpitoon kuuluvia tehtäviä, joista aapisen taidon opetus oli ehkä epäkiitollisin. Kirjaa taitavia miehiä oli ajoittain vaikea löytää lukkariksi. Kuopiossa jouduttiin erään kerran helpottamaan vaatimusta, koska lukutaitoisia ei löytynyt. Tehtävään valittiin mies, joka oli muutoin sopiva lukkariksi, mutta osasi ainoastaan tavata.

Lukkarinkoulun toiminnasta Nurmijärvellä 1800-luvun puolivälissä meillä on oiva esimerkki Aleksis Kiven Seitsemässä veljeksessä: ”Lauri jo tavailee”. Toukolaiset pilkkasivat veljesten aapisia. Kouluna toiminnutta lukkarin puustellia veljekset kutsuivat perkeleen pesäksi.

Kiertokoulut alkoivat 1850-luvulla. Niissä opetettiin neljää lukuainetta, uskontoa,

lukemista, kaunokirjoitusta ja lukujen laskua. Kiertokoulun opettajana toimi koulumestari, hän oli usein ylioppilas tai joku muu tehtävään sopiva mies. Kiertokoulut kiersivät kinkeripiirien alueella ruodulta ruodulle eli savupirtistä toiseen, muutaman viikon välein. Lukkarinkoulu ja kiertokoulu toimivat laajan pitäjän kaukaisissa korpikylissä ajoittain ja hajanaisesti. Kenestäkään esisistäni en ole löytänyt merkintää, joka osoittaisi heidän käyneen lukkarinkoulua tai kiertokoulua. Kansakoulu syrjäytti sitten kiertokoulun kokonaan.

Rippikoulu, lukkarinkoulu, kiertokoulu ja pyhäkoulu olivat seurakunnan alaisia, papit valvoivat niiden toimintaa. Kouluista koituneet kulut maksoivat kylien ruodut.

AVIOLIITTOKUULUTUKSET

Avioliittokuulutukset voitiin saada kolmella eri tavalla:

- Oli käynyt rippikoulun ja oppilas taisi hyvin aapisen taidon ja hallitsi autuuden tiedon, nyt hän oli oikeutettu polvistumaan armopöytään.

- Oli käynyt rippikoulun, muttei osannut lukea, tällöin sulhanen lupasi papille opetella myöhemmin koulumestarin tai lukkarin opastuksella lukemaan.

- Lahjominen, suosituimpia papille annettuja lahjuksia olivat naisten neulomat käsityöt, villasukat, kintaat ja kaulaliinat ym.

Isoukkini Lassi (1813–1888) sai kuulus-televalta papilta vakavan kehotuksen parantaa lukutaitoaan käydessään rippikoulua. Hänet kelpuutettiin kylläkin armopöytään vakavan kehotuksen saattelemana. Luultavasti Lassi tuolloin lupasi parantaa lukutaitoaan myöhemmin. Lassin lukuopinnot lienevät jääneet hatariksi, sillä parikymmentä vuotta myöhemmin hän allekirjoitti Murtolahdessa veljesten välisen jakosopimuksen puumerkillä.

Lassin pojanpoika, isäni Juho Pekka (1890–1940) osasi jo lukea hyvin. Hän luki Savon Sanomaa ikkunan ääressä kuuluvalla äänellä. Toiset perheenjäsenet kuuntelivat tarkkaavaisina viimeisiä uutisia kotimaasta ja maailmalta. Juho Pekan sisarussarja oli käsittääkseni ensimmäinen sukupolvi, joka osasi lukea ja kirjoittaa. He kaikki olivat käyneet Muuruvedelle vuonna 1889 perustettua sekakansakoulua. Jenny, Otto, Ville ja Hilja kävivät koulun läpi, viisi luokkaa. Juho Pekka ehti käydä koulua ainoastaan puolitoista vuotta. Hän lopetti koulun yksitoista-vuotiaana, mutta koulussa ja vanhemman sisarensa avustamana hän oli oppinut lukemaan ja kirjoittamaan.

Koulun lopettamiseen vaikutti suuresti se, että lasten isä, Aaro, oli kuollut kolme vuotta aikaisemmin ja Juho Pekan täytyi osallistua tuolloin täysipäiväisesti talon töihin ja tартtua auran kurkeen. Hän saavutti Väänälän isännyyden, koska oli rohkeampi ryhtymään viljelijäksi kuin vanhempi veljensä Otto, jolle isännöisyys olisi perinteisesti kuulunut.

Sisarussarjan vanhin, Jenny (1884–1954) kirjoitti usein kirjeitä kauniilla käsialalla veljelleen Villelle Amerikkaan. Muistan hyvin kuinka Jenny oli ylpeä omasta luku- ja kirjoitustaidostaan sekä oppineisuudestaan. Hänhän oli käynyt ensimmäisten joukossa viisi vuotta sekakansakoulua Muuruvedellä.

Setäni Otto luki raamattua lähes joka aamu. Hän oli ahkera kirkossakävijä ja kertoi osaavansa rovasti Rantasen saarnat ulkoa, kuultuaan ne niin moneen kertaan kirkossa. Pontevana suojeluskuntalaisena hänelle tuli Savon Peitsi, sen hän luki aina tarkasti.

Äitini, Martta, osasi lukea, hänkin oli käynyt kansakoulun. Sisarussarjan äiti, mummoni, ”Helleena” o.s. Koponen (1887–1930) osasi lukea, hänen muistetaan lukee- neen satuja lapsille keinutuolissa keinuen. Helenan kirjoitustaidosta ei ole varmuutta,

sillä hän allekirjoitti perukirjoitusasiakirjat miehensä Aaron kuoleman jälkeen puumerkillä.

Vanhaemäntä Helena otti huolettavakseen Väänälään huutolaistyttö Sirkkan 1920-luvulla. Helenan nuorin tytär Hilja painosti äitiään hyväksymään kummilapsensa huollon. Sirkkan äiti, Sofia, oli hylännyt pienet lapsensa yhytettyään ”ihanan miehen”. Sirkkaa ei lähetetty kansakouluun ilmeisesti hänen huutolaistaustansa vuoksi. Hän oli käynyt rippikoulun, mutta ei osannut lukea.

SUOMENKIELI

Ruotsinkieli oli ainoa virallinen kieli Suomessa. Kaikki viranomaisten laatimat asiakirjat laadittiin ruotsiksi. Veroluettelot, kauppa- kirjat ja perukirjat laadittiin ruotsinkielellä, vaikka asiakirjan kohteena ollut ei useimmiten ymmärtänyt sitä lainkaan.

Vuoden 1863 kieliasetus antoi suomen- kielelle virallisen aseman ruotsinkielen rinnalla.

Kansakouluasetus vuodelta 1866 loi perustan kansakoulujen perustamiselle. Muuruvedellä se aloitti toimintansa vuonna 1889 ja Murtolahdessa vuonna 1890. Oppivelvollisuuslaki vuodelta 1921 määräsi kansakoulun pakolliseksi kaikille lapsille.

Papit saarnasivat suomenkielellä, rippia ja lukkarinkoulu toimivat suomenkielellä, mutta kirkonkirjat laadittiin pitkään ruotsinkielellä. Ukkini Aaron rippikirja Nilsiässä vuodelta 1879 on laadittu ruotsiksi. Hänen perukirjansa vuodelta 1898 on kirjoitettu jo suomenkielellä. Isäni Juho Pekan Nilsiän pappien laatima rippikirja vuodelta 1906 on myös kirjoitettu suomenkielellä.

Sukumme vanhimmat jakosopimukset, kauppakirjat ym. asiakirjat ovat laaditut 1850-luvun alkupuolelta lähtien suomenkielellä.

Kaikki esi-isäni ja -äitini ovat käsittääkseni olleet suomenkielisiä. Agricolan kaudella suomenkieli ja sen kirjoitusasu olivat vai-

keaselkoisia. Nykyisin puhuttu kielemme on saanut pääasiallisen muotonsa 1870-luvulla kerätyistä eri murteiden sanastoista.

Maamiehen Ystävä antaa kirkon antamasta lukutaidosta seuraavan lausunnon vuonna 1845: "virsikirjaa ja pyhää raamatua taisi hän jotensakin sanallensa lukea, vaan se luku oli katkeamatonta porinaa, ettei hän itse tai muut tulleet siitä hullua hurskaammaksi ja jos hän luki jotakin muuta hengellistä kirjallisuutta, niin aina tahtoivat sanat tulla väärin luetuiksi". Kirkon antama lukutaidon opetus oli kaavamaisista ja hataraa ulkoa oppimista, joka ei antanut tekstin luovaan ymmärtämiseen yltävää taitoa. Yleisesti oltiin sitä mieltä, että luetun käsittäminen oli jäänyt saavuttamatta.

Kirjoitustaito oli sitten vielä vaikeampi saavuttaa, mutta senkin taitajia oli. Hyvä esimerkki oli murtolahtelainen valtiopäivämies ja kansanrunoilija Pietari Lassinpoika Väänänen (1764–1846).

Ollessaan Porvoon valtiopäivillä hän esitti oman runonsa vierailevalle keisarille, Aleksanteri I:lle.

Esi-isieni lukutaito on ollut käsittääkseni erittäin heikko. Ensimmäinen aidon lukutaidon omaava oli edellä mainittu vuonna 1890 syntynyt isäni, Juho Pekka. Esiäitieni lukutaito on käsittääkseni ollut myös melko heikko, levännyt ainoastaan pariviikkoisen rippikoulun antamien valmiuksien varassa. Tyttöjen lukutaitoon ei tuohon aikaan kiinnitetty kovin paljon huomiota, koska sitä ei pidetty yhtä tärkeänä kuin poikien. Kaikkien esi-isieni vaimot lähtien Nuutti Pekanpojan (1745–1808) vaimosta Kaisasta (1749–1831) o.s. Antikainen olivat kastettuja ja rippikoulun käyneitä. He olivat myös käyneet aika ajoittain kirkossa sanankuulossa ja

olleet muutoinkin tavanomaisia tapakristittyjä.

Kristinopin leviäminen Kuopiosta sukuhaaraamme Murtolahteen kesti 184 vuotta. Seurakunta oli perustettu vuonna 1552 ja sukuumme oppi levisi vuonna 1736. Luovan luku- ja kirjoitustaidon opiskelu kesti sukuhaarassamme 190 vuotta. Vuoden 1712 Ruotsin kuninkaan määräyksestä aina vuoden 1901 sekakansakouluun Muuruvedellä.

Lähdeluettelo:

Suvun vanhat maanjako- ja perukirjat ym. asiakirjat sekä muistitieto ja Internet-tiedostot.

Kuopion maaseurakunnan arkistot.

Nilsin seurakunnan arkistot.

Kyösti Väänänen, Kuopion maaseurakunnan vaiheita 1552–1917.

Salme Vehvilä, Kuopion pitäjän kirkolliset olot vuodesta 1721 vuosisadan loppuun.

Paavo Jurva, Piirteitä seurakuntalaisten ja sielunpaimenien elämästä Kuopion seurakunnassa 1700-luvulla.

Väänästen sukupuut, Väänästen seurakunnan julkaisuja.

Arvo Soininen, Pohjois-Savon asuttamisen keski- ja uudenajan vaihteessa.

Niilo Lintunen, Saman armon alla.

Juha Forsberg, Juankosken koululaitoksen historia.

Anu Rissanen, Kalakukon iärestä viimeeseen suvivirteen.

Aleksis Kivi, Seitsemän veljestä.

Anu Rissanen, Emäpitäjästä tehtaan varjoon.

Anna Helena os. Juvonen ja Rikhard Väänänen.
Kuva: Reetta Väänänen.

REETTA VÄÄNÄNEN

KANSANPARANTAJAT ANDERS JA RIKHARD VÄÄNÄNEN

Tunnettu kansanparantaja Anders Väänänen oli appeni Antti Emil Väänäsen ukki. Myös appeni isä Rikhard Väänänen isänsä tavoin toimi parantajana. He asuivat Akonpohjassa, joka ensin kuului Nilsiiän, mutta nykyään Juankoskeen.

Mieheni Toivo oli pienenä poikana käymässä ukkinsa luona, elettiin 1940-luvun alkua. Kerran Rikhardin luo tuli nainen lapsensa kanssa. Lapsi oli kauttaaltaan ruvessa. Rikhard otti lapsen syliinsä ja lähti lähteelle. Siellä hän meni lähteen reunalle ja mumisi itseksensä. Kohta olivat sammakot reunalla jonossa. Hän otti yhden kerrallaan käteensä ja niillä sivelivät vuorotellen lapsen kokonaan ja voiteli vielä voiteillaan.

Pieni poika sai seurata tapahtuman, sillä ukki ajatteli varmaankin, ettei lapsi tajua mitään asiasta. Kahden viikon kuluttua äiti lapsensa kanssa tuli näyttämään, miten lapsi oli terve ja miten kaunis iho hänellä oli.

Samana kesänä tuli mies Kaavin Syrjävaarasta hevosen kanssa, jota oli käärme pistänyt. Hevonen oli hyvin sairas. Rikhard vei hevosen pajujen lähelle. Hän otti yhden oksan kerrallaan, josta poisti kuoren ja sillä pisti puremakohtaan, sekä voiteli paikan itse tekemällänsä voiteella. Muutaman ajan kuluttua hevonen isäntänsä kanssa tulee vauhdilla pihalle: "Tulin maksamaan, kun köyhän ainoa hevonen parani."

Anders Väänäsestä ja hänen vaimostaan Katariina Helena Antikaisesta kerrotaan, että heidän tultua iäkkäiksi oli vaimo sanonut: "Minua ei haudata tuon ukon kanssa samaan hautausmaahan, sillä se tekee vielä sielläkin taikojaan." Katariina Helena haudattiin Muuruvedelle ja Anders Tuusniemelle. He kuolivat 1910-luvun loppupuolella.

Käydessäni 1980-luvun alussa kolme vuotta Toivo Pietikäisen sukututkimuskurssia Kuopiossa, oli siellä myös metsän-

hoitaja Urho Antikainen. Vasta lopussa huomattiin, että hän oli appeni pikkuserkku eli savolaisittain toinen serkku. Silloin hän kertoi äitinsä tapauksen. Pyysin sen kirjallisena ja liitän sen nyt tähän.

”Muistelma kansanparantaja Anders Väänäsen toiminnasta (Anders s. 28.05.1840 Nilsin Akonpohjan-kylä 7:ssä.)

Äitini Maria (s.1875) oli v. 1900 tienoilla miniänä Kuopionpitäjän Kurkiharjun kylässä Uudistalo (Rämeikkö) nimisellä tilalla, kun hän loukkasi jalkansa aidan yli noustessaan kesän kuumimpana aikana. Kun haava ei parantunut, vaan paheni, käytiin Kuopiossa lääkärissä (Forsten), joka katsoi vamman olevan niin paha ja kuolion vaarassa, että jalan amputointi vain voi pelastaa potilaan hengen.

Tähän ei kuitenkaan suostuttu, vaan palattiin kotiin ja pyydettiin sinne Anders Väänänen, joka oli tunnettu kansanparantaja ja isäni (s.1874) tädin Katariina (Kaisa) Helenan (s.1838) mies. Väänänen tuli, pesi jalan lähde vedellä, jossa oli hopearahoja, pieniä kuusenoksia ym, sekä voiteli jalan omilla voiteillaan. Parantaja kehoitti potilastaan menemään pihamaalta tupaan, mutta varoitti häntä katsomasta taakseen. Äitini ei kuitenkaan malttanut olla katsomatta, nähden ukon vievän pesuveden takaisin lähteelle.

Väänänen oli myös selvännäkijä, joka ennakolta tiesi millainen avunpyytäjä kulloinkin oli tulossa.

Äidilleni hän kertoi syyn tapaturmaan olleen siinä, että hän oli pienenä ollut vaarassa pudota avonaiseen hautausmaan hautaan. Näin oli tosiaan tapahtunut, kun äitini 9-vuotiaana oli ollut vähällä pudota isorokkoon kuolleen veljensä hautaan häntä surressaan.

Urho Antikainen”

Metsänhoitaja Urho Antikainen eli yli 90-vuotiaaksi saaden iäisyyskutsun tänä vuonna eli 2012.

Salaperäinen Akonpohja

Juankosken, aiemmin Muuruveden, aiemmin Nilsin Akonpohja on kylä, jossa on tapahtunut muutakin mielenkiintoista.

Sieltä on löytynyt Suomen vanhimpia ihmisasutuksen jäänteitä. Helvetinhaudanpuron alueella on 2000-luvun puolivälissä tehty arkeologisia kaivauksia. Löytyneiden hirvenluunkappaleiden ajoitukset osoittavat, että paikalla asuttiin jo 8400 eKr, siis yli 10 000 vuotta sitten. Asukkaat olivat vieläpä yhteydessä ulkomaille, minkä osoittavat katkelmat piiesineistä. Piikivi oli tuontitavaraa.

Siilinjärven Limalahti on toinen saman ikäluokan löytöjen paikka. Kummatkin kylät Väänästen asuinseutuja!

2000-luvulla on syntynyt bändi *Akonpohjan lypsäjät*. Nimi ja tunnuskappale kertovat vanhasta tarinasta, jonka mukaan kylässä oli aavelypsäjiä, jotka kenenkään näkemättä tyhjensivät utareet sellaisilta lehmiltä, joiden emännät olivat uskottomia miehilleen. Yhtyeen netti-esittelyn mukaan kaikki jäsenet ovat syvältä korvesta, ihailevat Apocalypticaa ja soittelevat öisin heinäladoissa.

RM

Väänäs-isien teitä seurataan poikien DNA-testeillä. Kuva Maaningalta Varpasen tilalta, jonka perusti Kurolanlahdessa 1862 syntynyt livari Väänänen. Kuva: Mauno Väänänen.

PERTTI VÄÄNÄNEN

TILANNEKATSAUS DNA-TESTIEN ANTAMIIN TULOKSIIN

Tässä katsauksessa tarkastellaan Väänästen sukupuussa No. 18 s. 22 esitetyn ja No. 19 s. 32 esitetyn väliraportin jälkeen tehtyjen DNA-testien antamaa lisätietoa sukuhaaroista. Kuten muistetaan, Y-DNA-testien taustalla on ihmisen Y-kromosomin DNA, joka määrittää vain sukupuolen tulemaan mieheksi. Tämän DNA:n rakenteesta tunnetaan tietyt vakiokohdat eli markerit, joita vertaamalla on kehitetty laskentamalli, minä perusteella voidaan arvioida monenko sukupolven päässä on kahden henkilön yhteinen esi-isä tietyllä todennäköisyydellä. Ja koska kyseessä on mies-DNA, saadaan siis isä-poika-ketjun pituus sukupolvina taaksepäin. Markerit on DNA-ketjussa oleva saman nukleotidisarjan (Adenine, Cytosine,

Guanine, Thymidine) toistuminen tietty määrä kertoja esimerkiksi DYS480 on TTA TTA TTA TTA TTA. Tämä pysyy sukupolvesta toiseen, ellei mutaatio muuta sitä - esimerkiksi 10 toistoa muuttuu 11 toistoksi. (Merkintänä käytetään nukleotidien nimien alkukirjaimia).

Sukuseura testasi ensimmäisessä vaiheessa 14 sukuhaaran edustajien Y-DNA-näytteet 67 tunnetun markerin osalta (näyte otettiin posken sisäpinnalta), jotta nähtäisiin miten läheisiä tähän asti nimetyt sukuhaarat ovat toisilleen. Tällöin selvisi, että Yli-Kiimin, Mulon, Rantasalmen, Hirvimäen ja Ristiinan sukuhaarat ovat keskiajan aikaisia sukulaisia toisilleen ja pohjoissavolaisille sukuhaaroille eli yhteiset esi-isät löytyvät 15-

Puiroolahden, Varpasen, Kurolanlahden ja Reittiön sukuhaarojen keskinäiset suhteet 1600-luvun alkupuolelta ovat hämärän peitossa puutteellisten kirkonkirjojen vuoksi. Ne näyttivät kuitenkin olevan Y67-DNA-testissä niin lähellä toisiaan, että ilmeisesti näillä sukuhaaroilla on yhteinen esi-isä – eikä ilmeisesti kovin kaukainenkaan – vaikka sitä ei tietenkään tällaisella testillä voida löytää. Kyseinen esi-isä saattoi asustaa jo Kehvon maisemissa 1600-luvulle tultaessa.

SYKSYN 2012 UUDET TUTKIMUKSET

Niinpä päätettiin jatkaa näiden näytteiden Y-DNA tutkimuksia 111 markerin testaamisen tasolle, jotta saataisiin enemmän mahdollisia keskinäisiä eroja näkyviin. Syksyllä 2012 sukuseura sitten tilasi jatkotestit Y67-testissä olleille näytteille siten, että niihin sisällytettiin kaksi näytettä Haapalahden haarasta, kaksi Puuroolahden, yksi Pöljän haarasta, kaksi Kurolanlahden, yksi Varpasen haarasta, kaksi Reittiön haarasta ja yksi Enon haarasta. Mukaan otettiin myös yksi aivan uusi näyte Kurolanlahden haarasta. Enon suku-

haaran näyte otettiin myös mukaan testeihin, koska se oli edellisessä koesarjassa näyttänyt lähestyvän keuhvolaisia näytteitä olemukseltaan. Tuloksia uusista testeistä on tullut hiljalleen pitkin syksyä eikä tämän jutun painoon mennessä ole vielä kaikki saapuneetkaan. Mutta ensimmäisiä arvioita voidaan jo tehdä, vaikka lopullinen tulosten analysointi jääkin kevääseen 2013. Nyt kerrotut ovat ensimmäisiä tuntemuksia jo saatujen Y111 tulosten perusteella.

Ensimmäinen huomio oli, että Y111-testi "hajotti" aikaisemmin samoissa lukemis-
sa olleita testituloksia. Myös puuroolahte-
laiset näytteet erosivat toinen toisistaan sa-
mansuuntaisesti kuin miten sukuhaarat oli-
vat ajallisesti eronneet omiksi haaroikseen.

Nyt saadut tulokset viittaavat siihen, että Varpasen ja Kurolanlahden sukuhaaralla löytyy yhteinen esi-isä 13 sukupolven eli vajaana 400 vuoden takaa, mahdollisesti 1500-luvun loppupuolelta. Vasta tämä 111 markerin testi sai näihin kahteen sukuhaaraan eroa sekä keskenään että muihin sukuhaaroihin nähdä, vaikka erot ovatkin pieniä. Puuroolahden sukuhaaroihin Varpasen suvuilla on 11-12 sukupolven (300-350 v.) ero ja Kurolanlahden sekä Reittiön sukuhaaroilla 12-13 sukupolven (350-400 v.) etäisyys. Näytteiden sukupolvet lasketaan näytteen antaneen henkilön syntymästä lähtien, mikä keskimäärin oli näissä näytteissä 1950-luku. (Sukupolven pituus 30 vuotta.)

Yllättävää oli, että vaikka Y111 testissä Reittiön haaran kahdella henkilöllä oli yhteinen esi-isä kirkonkirjojen mukaan 1700-luvun puolivälissä, näytti siltä, että toinen heistä oli ”läheisemmin” sukua muihin Väänäsiin kuin toinen. Tämä johtuu ehkä siitä, että toisessa Reittiön haaran näytteessä oli markeri GATA H4 muista poikkeava. Tämä on hiukan herkemmin mutatoituva kuin muut ja saanut ilmeisesti ylimääräisen mutaation luultavimmin siksi, että suvussa oli eräs isä ollut yli 50-vuotias pojan saadessaan. Koska mutaatiot ovat enimmältään tausta-

säteilyn aiheuttamia, on luonnollista, että mitä vanhempana tulee isäksi, sitä suurempi todennäköisyys on mutaatiolle myös josain sellaisessa Y-kromosomin kohdassa, mitä nyt tutkittiin. Markerissa DYS710 molemmilla reittiöläisillä on samalla tavalla poikkeava ero muihin Kehvon sukuhaaroihin. Samanlainen DYS710 oli myös nähtävissä Enon sukuhaaran näytteessä. Näyte erosi nyt kuitenkin myös muilta tuloksiltaan suhteessa kehvolaisiin siten, että yhteinen esi-isä löytyy 14-15 (400-450 vuoden) sukupolven takaa eli kuten toisen mukana olleen pohjoiskarjalaisen näytteen tulos näytti jo ensimmäisessä testisarjassa.

PERUSSAVOLAISIA OLLAAN

Hakiessani netistä apua tulosten tulkinnan monimutkaisuuksiin löysin yllättäen tutkimuksen, missä oli suomalaisten perushaplotyytit (markeriryhmittymät) määriteltä Y-67 tulosten perusteella. Suomalaisten sukulaiskansojen tutkija tri Jaakko Häkkinen on jakanut suomalaisten Y-67- haploryhmä N1C1n tulokset eri haplotyyppeihin sen mukaan, miten ne poikkeavat ryhmän ”perustajahaplotyyppistä”. N1C1 haploryhmän alatyypin 8:n eli savolaisen ryhmän alatyypin 8b6 ”perustajahaplotyyppinä” oli yllättäen näytenumeron perusteella meidän Pöljän sukuhaaran Y-67 tulos. Samaan savolaisen haplotyyppin alaryhmään sain vertailun kautta kuulumaan kaikki muut tutkitut Väänäs-näytteet paitsi Yli-Kiiminki, joka kuuluu alaryhmään 8b1 ja Ristiinan sukuhaara ryhmään 8a1a. Voi siis sanoa, että olemme kaikki Y-DNA:ltamme perussavolaisia.

On myös syytä miettiä miten läheisiä todellisuudessa ovat sellaiset ”vieraat” suvut, jotka Y-DNA-testissä osuivat lähemmäksi tiettyä Väänäsiä, kuin muutamat Väänäs-suvut. Voisivatko he olla sittenkin Väänäsilä sukua, jos ovat lähtöisin samoilta seuduilta kuin Väänäset, esimerkiksi Rantasalmelta. Dosentti Sirkka Paikkalan (tutkija Kotimais-

ten kielten tutkimuskeskuksessa) mukaan Etelä-Savossa ja Karjalassa oli jo 1200-luvulla tavallisella kansallakin sukunimi.

Tehdyssä Y-67 testissä sattui puuroolahtelaisten ryhmään täysin samalla tuloksella eräs V. Savolainen, jonka varhaisin tunnettu esi-isä on syntynyt Koiwu-Sawosta, joka on vanha tila Käärmeläiden kylässä. Tiedetään, että Väänäsiä on muuttanut aikoinaan Kehvolta Käärmelähteen. Ei ole kaukaa haettu ajatus, että joku heistä on mennyt esim. töihin Koiwu-Sawoon ja hän on ryhtynyt kutsumaansa savolaiseksi, mistä on sitten ajan myötä tullut sukunimi.

On myös luettavissa vanhoista käräjäpöytäkirjoista, että isäntä on luvannut tilansa ”renkipojalle”, joka on ”*luvannut huolehtia hänestä niin kuin isästään ja lupautunut kuoleman jälkeen hänet kunniallisesti hautaamaan*”. On luontevaa, että tällaisessa tilanteessa myös sukunimi siirtyy ”vieraaseen” sukuun. On tällaista varmaan tapahtunut Väänäsiläkin, vaikkei ole vielä sattunut käräjäpöytäkirjoista silmiin. Olisiko myös mahdollista, että joku Väänänen on kotivävyksi mentyään ottanut appiukkonsa sukunimen.

Saadut Y-DNA-testien tulokset auttavat päättämään mahdollisia aikaisempia esiisiä ennen kirkonkirjojen aikaa. Verottajan dokumentit tunnetusti nimeävät vain veronmaksuvelvolliset – ei edes poikia nimeltä. Sukujuonnoissa ilmenevät ”tyypilliset” etunimet jossain sukuhaarassa yhdistettynä DNA-testien vihjeisiin sukulaisuuksista mahdollistavat ehkä yksittäisten, veroluetteloissa olevien henkilöiden liittämiseen tiettyyn sukuhaaraan. Näissä nyt esitetyissä sukuhaaroissa riittää vielä paljon selvitettävää.

Apuvoimia tarvitaan miettimään ja kaivamaan tietoja vanhoista dokumenteista. Tulkaapa mukaan yhteiseen tiedonkeruuseen – kokeneemmat kyllä auttavat parhaan kykynsä mukaan eteenpäin kun tulee seinä vastaan.

ANNIKKI VUOTI O.S. VÄÄNÄNEN

VELJENI VÄINÖ ANSELM

Hän syntyi Oulujoen pitäjässä Purantalossa 12.01.1920 Anselmi ja Kaisa Väänäsen kolmantena jälkeläisenä. Anselmi-isä toimi tuoloin Puran maatilalla pehtoorina.

Pian Väinön syntymän jälkeen perhe muutti Oulun Koskelankylään, josta Anselmi-isä oli saanut työpaikan maapuolen työnjohtajana Oy Uleå Ab:n sahalla.

Väinö varttui tasaiseen tahtiin kasvavassa sisarusparvessa ja meni aikanaan ensimmäiselle luokalle Koskelankylän kansakouluun. Väinö oli huolellinen ja tunnollinen oppilas, josta oli vuodesta toiseen osoituksena hyvät todistukset ja myös opettajan kiittelykäynti kotona.

Käsityöt kiinnostivat Väinöä pienestä pojasta lähtien. Kympit käsitoista todistuksissa puhuivat omaa kieltään. Minulla on tallessa Väinön kansakoulun käsityötunneilla tekemä taidonnäyte, toimiva ruuvipuristin.

Väinö oli neljätoistavuotias, kun per-

heemme muutti Oulusta vanhempiemme ostettua maanviljelysmaahan Lumijoen Lapinkylästä. Vanhimpana poikana Väinö joutui tekemään maatalossa miehen töitä isä-Anselmin ollessa viikot Oulussa ansiotyössä.

Väinöllä paloi kova halu puutöiden tekemiseen ja ennen pitkää pirttiimme ilmestyi höyläpenkki ja puuntyöstössä tarvittavia työkaluja.

Väinö alkoi tehdä kotitarpeiksi saaveja, saunakiuluja, kirkon ym. tarpeellisia esineitä. Kun naapurit ja kyläläiset kuulivat, että Kangastaloon on tullut tekemies, isäntiä alkoi tulla Väinön puheille tuoden tullessaan kuivaa lautatavaraa. Muistan, että myös emäntiä tuli teettämään pikkutyttärilleen joulujen edellä rukkeja, kangaspuita, nukensänkyjä, lemmiä, lampaita ja pieniä keinutuoleja. Ennen kouluikäni leikin lattialla puhtailla höylänlastuilla ja sain myös hioa puuviilalla ja santapaperilla Väinön te-

kemiä puueläimiä. Toki Väinö huomioi myös pikkusisarensa, sillä jouluaattoina pukinpaketistani ilmestyi ihan yhtä sieviä eläimiä kuin kylän emäntien tyttärilleen teettämät.

Väinö tilasi lapsuuskotiimme myös aika-kauslehtiä. Muistini mukaan Hakkapeliitaa, Seuraa ja Suomen Kuvalehteä. Hän on myös ollut koko elämänsä ajan intohimoinen ristikoiden ratkoja. Mieleinen harrastus oli myös metsästys. Usein hän tuli metsästyretkeltään metsoa, teertä tai jänistä roikkottaen.

Kun olin kuusivuotias, Väinö opetti minut lukemaan, joten isoveljen ansiosta luin suoraan kun menin ensimmäiselle luokalle kouluun. Muistan, että juuri Väinö opetti minut parsimaan villasukkia ja neuvoi myös monta muuta hyödyllistä kädentaitoa.

Erään kerran kansakoulussa me oppilaat saimme kotitehtäväksi talviaiheisen runon

kirjoittamisen. Väinö kuuli, kun kiukuttelin kotona, että en aio tehdä moista kotitehtävää. Hän otti lehtiön ja kynän ja kohta ojensi naureskellen minulle paperiarkin, jossa luki seuraavaa: "Metsolaan jo talvi saapui, lumi kattoi salot, puutkin lumen alle taipui, saapui talven sulot. Jänis pieni pitkäkoipi loikkii sielä täällä. Kaikki metsän eläimet on iloisella päällä."

Annoin helpottuneena runon opettajalle joka yllättäen suuttuikin minulle huutaen, että et ole itse kirjoittanut tätä. Jälkiistuntoahan siitä tuli ja oli pakko siltä istumalta tuhertaa oma luomus opettajan mieliksi.

Sota-aikana Väinö palveli Suomen armeijaa Sortavalassa. Sotilasarvoltaan hän on korpraali. Kirjoittelimme ahkerasti toisillemme kirjeitä, mutta valitettavasti yhtään kirjettä ei ole tallessa.

Väinön ammatti on ollut itseoppinut

puuseppä. Hän teki voimiensa päivinä ja vielä kahdeksankymppisenäkin kauniita taide-teoksia puusta, joita kyläläiset ja kauempaa-kin kävivät häneltä ostamassa. Aikoinaan hän toimi myös Lumijoen Lapinkylän kou-lun veisto-opettajana.

Väinö oli erikoisen taitava korjaamaan myös pienkoneita, kuten moottorisahoja, ompelukoneita, ym., joita kyläläiset toivat hänelle korjattavaksi.

Kulkuvälineekseen Väinö osti moottori-pyörän, jolla huristeli monet vuodet. Myö-hemmällä iällä hän osti mopon, josta siirtyi mopoautoon, Amicaan, jolla ajeli siihen saak-ka, kunnes 86 vuotiaana muutti omasta, itserakentamastaan talosta kirkonkylään yksiöön.

Väinö avioitui varsin myöhäisellä iällä, viisikymmenvuotiaana. Avioliitosta on Sari-tytär, joka aviopuolisonsa Esan kanssa on Väinön tukena ja turvana.

Väinö viettää vanhuuden päiviään hy-

vässä hoidossa Lumijoen palvelutalossa Lumilyhdyssä. Ensi tammikuussa vuosia tulee kunnioitettavat 93. Hän on tällä het-kellä Lumijoen pitäjän vanhin miespuo-linen asukas ja myös sukumme vanhin, jon-ka juuret juontavat Maaningan Kurolan-lahdelle. Väinö onkin mukana Väänästen sukuseuran järjestämässä Kurolanlahden haaran DNA-tutkimuksessa.

DIPLOMIURKURI ERKKI ALIKOSKI 13.12.1934-11.8.2012

Diplomiurkuri, dir.mus. Erkki Alikoski syntyi Siilinjärvellä rovasti Yrjö A. Alikosken perheeseen. Valmistuttuaan kanttoriurkuriksi Sibelius-Akatemian kirkkomusiikkiosastolta hänen ensimmäinen virkansa oli Kuopion Männistön ev.lut.seurakunnassa, josta hän haki ja siirtyi Turun Tuomiokirkon urkuriksi.

Puolisonsa Pirkon Erkki löysi kotipaikkakunnaltaan Panninniemen Aili ja Kalle Väänäsen perheestä. Näin ollen Alikoski oli Väänäs-suvun vävy ja suku-seurassa hyvin tunnetun muusikko-maanviljelijä Erkki O. Väänäsen lanko. Niinpä Väänästen sukupuu muistaa kunnioittaen ”Arkki-Erkkiä” – näin kuulemma kutsuivat kanttorikollegat arkipiispan työtoveria.

Arkipiispa emeritus Jukka Paarman siunauspuhe julkaistaan hänen luvallaan sanonnaltaan hiukan tiivistettynä.

Dir.mus. diplomiurkuri Erkki Alikosken
siunaus Turun tuomiokirkossa 8.9.2012

Erkki Alikosken arkku lepää nyt juuri siinä, missä sen kuuluukin olla, Turun tuomiokirkon alttarin edessä. Voiko olla sopivampaa paikkaa hänen viimeiselle matkalleen? Tämä kirkko oli hänen kotikirkkonsa, työpaikkansa, 32 vuotta. Se oli hänelle enemmän kuin kirkko, enemmän kuin katedraali. Se oli hänelle Doomi ja siihen sanaan sisältyi hyvin paljon. En usko, että monikaan ihminen on viettänyt tässä doomissa aikaansa yhtä paljon kuin hän. Ei ainoastaan jumalanpalveluksissa ja muissa kirkkotilaisuuksissa, ei ainoastaan musisoimassa tai opettamassa. Hän oli soittamassa, hän oli hoitamassa ja virittämässä urkuja, päiväkaudet, usein enemmänkin. Hän kuului, kuten työtoverit usein sanoivat, Doomin kalustoon. Hänelle se oli Doomi, Domus Dei, Ju-

malan huone. Tämä sana kertoo hänestä oleellisimman.

Vaikka sanonta on lähes banaaliksi kulutettu, Erkki Alikoski oli eräänlainen legenda jo eläessään. Hän oli aikansa eturivin urkureita maassamme ja hänen konserttimatkansa ulottuivat Suomen eri kolkkien lisäksi eri puolille Eurooppaa. Urkujen tuntijana ja koko kirkkomme urkutoimikunnan johtavana hahmona hän oli asian tuntija, kun tarvittiin uusia urkuja tai korjattiin vanhaa. Hän oli pedagogi, innostava esimerkki ja taitava opettaja. Hän oli ohjaamassa uutta soittajapolvea urkureiksi ja huippu-urkureiksi ja hänen vaikutuksensa ulottui kaupunkimme musiikkielämässä paljon kirkon aluetta laajemmallekin. Meriittilistaa voisi jatkaa. Tässä ei ole kuitenkaan enempää sen paikka.

Legendan hänestä teki myös se, mitä hän oli luonteeltaan, ihmisenä. Sen olennaisin piirre taisi olla äärimmäinen tunnollisuus. Viihtyminen kirkon urkuparvella johtui siitä, että sekä työntekijän että työvälineen piti olla huippukunnossa, kun työtä tehtiin Domus Deissä. Jokainen tehtävä, alkusoitto ja loppusoitto, virren säestys ja välisoitto olivat tarkkaan mietittyjä ja harjoiteltuja. Hän paneutui äärimmäisen tarkasti kirkollisten toimitusten musiikkiin, puhumattakaan konserteista ja muista esiintymisistä.

Erkki Alikoski vaati itseltään paljon. Hän odotti tunnollisuutta ja valmistautumista toisiltakin. Mutta juuri sellaisena hän auttoi meitä työtovereita ja oppilaitaan kehittymään. Hän antoi esimerkin oman työnsä ja virkansa arvostamisesta. Kirkon työssä, Herran huoneessa (Doomissa), piti kaiken olla parasta mahdollista, ja se ei onnistu ilman valmistautumista, harjoittelua ja vaivannäköä.

Tunnollisuudessaan ja vaativuudessaan hän saattoi joskus vaikuttaa ankaralta tai etäiseltä. Mutta pinnan alta nousi helposti esiin herkkä

puoli, itsetunnon alta vaatimattomuus, ja vaatimattomuuden alta halu ja valmius ymmärtää aloittelijoita, rohkaista epäonnistuneita ja kannustaa niitä, jotka halusivat kehittää ammattitaitoaan. Oli sitten kyse aloittelevasta soittajanalusta tai heikonpuoleisilla liturginlahjoilla varustetuista papeista.

Nyt siis Erkin arkku on siinä missä pitääkin, Doomin alttarin edessä. Valmiina viimeiselle matkalle. Niiden seinien, pylväiden ja holvien ympäröimänä, jotka vuosikymmenten ajan kaukivat hänen soittamiaan säveliä. Ja Jumalan kasvojen edessä, niin kuin kirkossa muutenkin ollaan. Senkin Erkki tiesi ja siitä johtui, että tarjolla oli oltava seurakunnallekin vain parasta. Kirkon musiikki ei ole pelkästään sananjulistuksen apulainen vaan se julistaa itse. Jumalan totuudet, salaisuudet, mysteerit eivät aina eivätkä kaikille avaudu vain sanan kautta, vaan usein ne tuo ihmisen kokemusmaailmaan taide, onpa se sitten kuvataidetta, musiikkia, tai muuta. Tässä kirkossa on monta kertaa koettu sävelten koskettamana surun ja lohdutuksen syvimmit tunteet tai ylistyksen pauhu tai taivaallisten juhlapitojen aavistus.

Jumalan kasvojen edessä ollaan erityisesti silloin kun lähdetään viimeiselle matkalle. Silloin ollaan, niin kuin Erkki Alikoski jo lapsuudenkodissaan oli oppinut, pienellä paikalla. Siellä, missä ei kerskata saavutuksilla, taidoilla tai tiedoilla, vaan sillä mitä Vapahtaja Jeesus Kristus on edestämme tehnyt. Sen sanoman palveluksessa Erkki Alikoski teki elämäntyönsä ja sen sanoman turvissa jätämme hänet armollisen Jumalan syliin, ja luotamme että Kaikkivaltias Kristuksen tähden johdattaa palvelijansa siihen taivaalliseen juhlaan, jota vanhan virren sanat rohkenevat kuvata näin:

*Soi pauhu uusi urkujen,
helinä kaunis kannelten
taivaassa valtavasti.
Myös kuoro lunastettujen
nyt yhtyy ääniin enkelten
veisaten riemuksasti:
Herraa, luojaa, ylistämme
virsillämme voimastansa,
kaikki loi hän sanallansa.”*

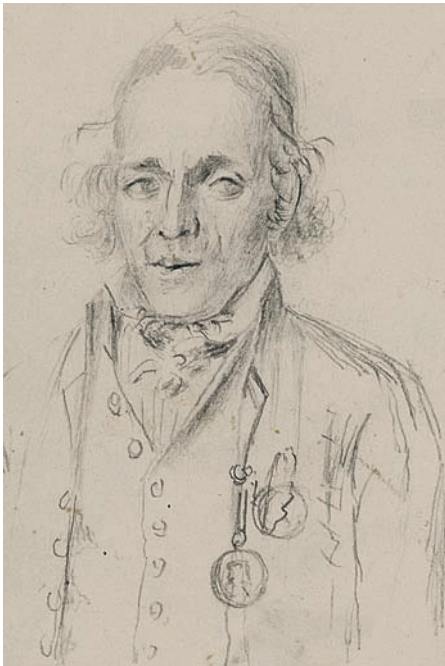
Erkki Aukusti Yrjönpoika Alikoski s. 13.12.1934 Siilinjärvi, k. 11.8.2012 Turku
Isä: Alikoski Yrjö Abraham Aaponpoika s. 20.10.1898 Oulu Siilinjärven kirkkoherra
Äiti: Riihimäki Hanna Alfredintytär s. 16.09.1900 Kurikka

Puoliso: Pirkko Kaarina Kallentytär Väänänen s. 03.09.1935 Siilinjärvi Hakkarala Panninniemi

Isä: Väänänen Kalle Juhonpoika s.18.03.1900 Maaninka Pöljä. Maanviljelijä Siilinjärvi Hakkarala 12 Pannila (Panninniemi)

Äiti: Väänänen Aili Heikintytär s. 07.07.1909 Kuopio msrk Kolmisoppi.

Sukutiedot Juhani Ruotsalaiselta

Valtiopäivämies ja runoilija Pietari Väänänen Porvoon valtiopäivien aikoihin. Taiteilija Emmanuel Thelning. Kuva: Museovirasto.

Runon kohde kenraalikuvernööri Fabian Steinheil. Taiteilija Dave George. Kuva: Museovirasto.

RUNOELMA: PIETARI VÄÄNÄNEN, KOMMENTIT: RIITTA MÄKINEN

KENRAALIKUVERNÖÖRILLE KALLAVEDELLÄ – 201-VUOTIAS RUNOELMA

Kun Suomi oli sodan jälkeen liitetty Venäjään 1809, kansalaisten piti sopeutua uuteen esivaltaan. Tosin rahvaalle ei ehkä ollut kovin suurta merkitystä, oliko ”korkein paikka” Tukholmassa vai Pietarissa, kunhan oma usko saatiin pitää. Enemmän huolettivat veronkanto ja muut taloudelliset rasitteet.

Reaalipoliitikot, kuten valtiopäivämies ja kansanrunoilija Pietari Väänänen (1764–1846) Murtolahdesta, asettuivat varsin sujuvasti uuden hallitsijan alamaisiksi. Vuonna 1805 Väänänen oli kirjoittanut runon ”Kustavi IV Aatolfin” kunniaksi, mutta heti 1809 oli vuorossa keisari Aleksanteri, ”meidän vahva vardiamme”. Väänänenhän oli osallistunut Porvoon valtiopäiville ja nähnyt siellä keisarin.

Elokuulta 1811 taas on tallessa runo, jonka Pietari Väänänen sepitti, kun Savossa

matkaili suurruhtinaskunnan uusi kenraalikuvernööri ja ylipäällikkö. Keisari oli nimitänyt tehtäviin kreivi Fabian Gotthard Steinheilin. Tämä oli syntynyt Vironmaalla lähellä Haapsalua ja ylennyt jalkaväen kenraaliksi taisteltuaan Venäjän joukoissa useissa sodissa, viimeksi Suomen sodassa Ahvenanmaalla.

Runon otsikko kertoo myös esitystilanteen: *Runo, joka laulettiin sinä 8 päivänä elokuussa 1811 Kallavettä soutaissa ylitse Kuopion Toivalan Gestgifoariin Governöriä yli koko Suomenmaan armeijan Generalia ja Riddaria kaita Ordeneista Stenheiliä*. Joko Väänänen itse tai joku muu lauloi runoelman. Savossa ns. kalevalamittainen (Kalevalaa ei vielä ollut ilmestynyt) runonlaulanta kuului vielä tapoihin. Eräässä toisessa runossa Väänänen totesi oppineensa tämän runoilun muodon

”warsin vanhoilda Isildä”. Joku varmaan tul-
kitsi runon pääsisällöt vieraiden ymmärret-
täväksi. Paikalliset taas saivat tietää, kuinka
arvokasta väkeä he soutivat.

Harmi, ettemme sukuseurassa muista-
neet runoa kesällä 2011, kun elokuun 6. päi-
vän iltana risteilimme sukukokouksen yh-
teydessä Kallavedellä. No, vuonna 2012
julkaistuna runon voi ajatella juhlistavan
vasta avattua uutta Kallansiltaa. Ennen sil-
tojen rakentamista (rautatie 1902, maantie
1932) Kuopiosta pohjoiseen päin matkaavi-
en oli heti kuljettava kappale vesitietä, jol-
loin nousupaikkana oli juuri Ranta-Toivala.

Tässä runo vähän lyhentäen, oikein-
kirjoitusta nykyaikaistaen sekä säejaolla
varustaen. Alkuperäisessä muodossa runo
on julkaistu 1964 Jorma Väänäsen toimitta-
massa ja sukuseuran kustantamassa
vihkosessa *Pietari Väänäsen runot*:

*Jos minä saattaisin sanella
laskea lauluksi asiat
kaks on kauas kuuluisata
kaksi kelpo keisaria.*

*Buonapartista puhelen
jok on voimasta väkevä
mutta muista veitoseni
että istutat ilohon
kuin on vielä kuuluisampi.*

*Meidän kelpo keisarimme
väkevämpi voimastansa,
kaunis aivan katsannoida
suuri sukkela peräti.
Valtakunnan varjeloopi
valihtoopi virkamiehet
jotk on joukosta parahat
tasasimmat taioltansa.*

*Kuin on kuulu Kuvernööri
Suomen suuren hallitsija,
Parooni paras valittu
Stenheil taiollinen
joka kaikki katseloopi
sotajoukot selvittääpi
edesauttaapi asiat*

huonommatkin huomaitsee pi.

Väänänen aloittaa suurpoliittisella
näkyöllä kahdesta keisarista ja nostaa tie-
tysti oman esivallan korkeammalle sijalle.
Ruotsin syrjäytettyä kuningasta ei enää kan-
nattanut muistella.

Aina, kun valtiovallan edustaja vierailee
maakunnissa, isännät esittelevät parannus-
kohteita. Väänänen muistutti vieläkin
vaurioituneesta kirkosta ja kiitteli korkean
vieraan kiinnostusta kansan tarpeita koh-
taan:

*Kun se kulki Kuopiossa
astui sodan sortamahan
kivikirkkoon katsomahan
jos’ on kaipaus katosta
suru suuri lattiasta
sekä on seinistä vajolla
pilarista puutoksessa.*

*Kun näki nämä asiat
kohta korkea opista,
hyvä herra hengellinen
pyysi puista katsomahan
jos on lattia lahonna
sekä seinät sammalina
lahonna laki peräti
helponnunna Herran huone.*

*Siellä kansalta kyseli
tahtoi tietää tarpehia
armon antoa lupasi
lain laitetun perästä.
Siinä selvä kirkkoherra
kielen taitava tasanen
oli tulkki tuhemmilleen.*

Kehuttuaan lisää kirkkoherra Valgrenia
Pietari Väänänen muisti myös Savon ja Kar-
jalan maaherraa Gustaf Aminoffia. Oletetta-
vasti hänkin kuului matkaseurueeseen.
Myös Aminoff oli osallistunut Suomen so-
taan, lähinnä Pohjanmaalla. Mahtoivatko
äskettäin eri puolella rintamaa toimineet
ammattiupseerit kosketella äskeistä sotaa vai
vaiettiin siinä hienotunteisesti? Muistutuk-

sia sodasta kyllä riitti. Venematkan määrän-
pää Toivalakin oli ollut taistelupaikka ja
Sandelsin tukikohta.

*Savon suuren sankareista
ain on mielessä minulla
Maan herra mainittava
Aminoffi oivallinen
Ruotsin suurista suvuista
jok on kaunis katsannolta
Tahto, taito kiitettävä
tavat tunteva hyvästi.*

Sodan päätyttyä Gustaf Aminoff oli siir-
tynyt Ruotsiin, mutta palasi pian kotimaah-
an ja sai maaherranimityksen. Myöhemmin
Aminoff oli myös yrittäjä: Hän omisti
Salahmin rautaruukin ja masuunin
Vieremällä. Aminoffin edeltäjä, Runebergin
runostakin tunnettu maaherra Wibelius puo-
lestaan jäi Ruotsiin. Hänet Väänänen oli tun-
tenut omakohtaisesti, sillä sodan aikana
Wibelius oli jonkin aikaa oleskellut Murto-
lahdessa.

Runon loppupäässä talonpoikaissäädyn
edusmies muistuttaa, ketkä koko silmää-
tekevien kuljetuksen hoitivat:

*Kuvernööri kuulu Herra
sai se sou[dat]taa itseänsä
Savon paatissa pahassa
kyntäjän käden alaisna
talonpojan työkalussa
kuljet[tut]taa Kuopiosta
sai se vielä soutamahan
talonpojat taitoinensa.*

Lopuksi runoilija toivotti ”Suomen suu-
relle virkamiehelle” pitkää ikää ja onnea ol-
kapäille sekä varautui mahdolliseen arvos-
teluun:

*Jos out oppina enemmän
tiijät tarkemmin asiati
tee virsi viisahampi
sovita sanat somemmat.*

VALTIOPÄIVÄMIES JA -NAISET EDUSKUNNAN SUKU- JA HENKILÖHISTORIAN KERHOSSA

Ministeri Marjatta Väänänen, sukuseu-
ramme kunniajäsen ja kansanedustaja
vuosina 1975–91, vieraili eduskunnan
suku- ja henkilöhistorian kerhossa
3.10.2012. Tilaisuutta johti kansanedusta-
ja Simo Rundgren. Ministeri Väänänen
kertoi valtiopäivämies Pietari Väänäsestä,
anopistaan kansanedustaja Hilja
Väänäsestä sekä äidinpuoleisesta suvus-
taan. Esityksen jälkeen keskustelu kävi
vilkkaana. Läsnaolijat olivat kiinnostuneita
myös Väänästen sukuseurasta ja pai-
kalla ollut seuran sihteeri Marjatta
Liljeström esitteli lyhyesti toimintaamme.

Ministeri Marjatta Väänänen.
Teksti ja kuva: Marjatta Liljeström.

ITE-TAITEILIIJA VESA VÄÄNÄNEN RIEMASTUTTAA

Vesa Väänänen on ITE-taiteilija eli itseoppinut kansantaiteilija. Ammattiopin 1948 syntynyt heinolalainen on saanut puutarhuriksi, levyseppä-hitsaajaksi ja hienopuusepäksi. Puusta ja vanhoista materiaaleista, kuten auton osista ja käytöstä poistetuista työkaluista valmistettujen taideteosten luomisen Väänänen aloitti 1990-luvun puolivälissä.

Idearikkaita töitä on valmistunut useita satoja. Niistä Väänänen on pitänyt kymmenkunta omaa näyttelyä ja osallistunut useisiin kymmeniin yhteisnäyttelyihin.

Kuvien teokset löytyivät kesällä 2012 Linkkumyllyn matkailukohteesta Mäntyharjulta. Ympärivuotisesti töitä on esillä kotikaupungin, Heinolan Aseman alueen puistossa. Lähettyvillä on työtilat. Väänäsen kotisivut <http://ite-vaananen.net/index.php> kertovat ja näyttävät lisää.

Teksti ja kuvat: Riitta Mäkinen

Ritari Feministi

Työkalukvintetti

*Miehelleni Pertille 41 yhteisen
vuoden jälkeen:*

Sinun kanssasi

*Syksytuuli riepottelee puiden
oksia
lehdet putoilevat
värikylläisinä,
kuin yhteiset vuotemme
onnen keltaisina
rakkauden punaisina.
Putoavat harmaantuen
herätäkseen kevääseen
hennon vihreinä,
vuodesta toiseen
kuin yhteiset päivämme*

*täynnä rakkautta
täynnä onnea
myrskytuulen tuiverrusta
etäisyyttäkin,
sitäkö tuo harmaus.
Vuorotellen arkea, juhlaa
kuin vuodenajat
juhlan viheriöidessä menneet,
alkaa alusta
saattaa arjen
uudelleen ja uudelleen
punaiseen hehkuun
kaiken kestävään
rakkauteen.*

Terttu Väänänen

NÄKYMÄTÖN VÄÄNÄNEN: Hauskaa Joulua!!!

OPPIA PANTU ON OHTAAN - STIPENDIAATTIEN KUULUMISIA

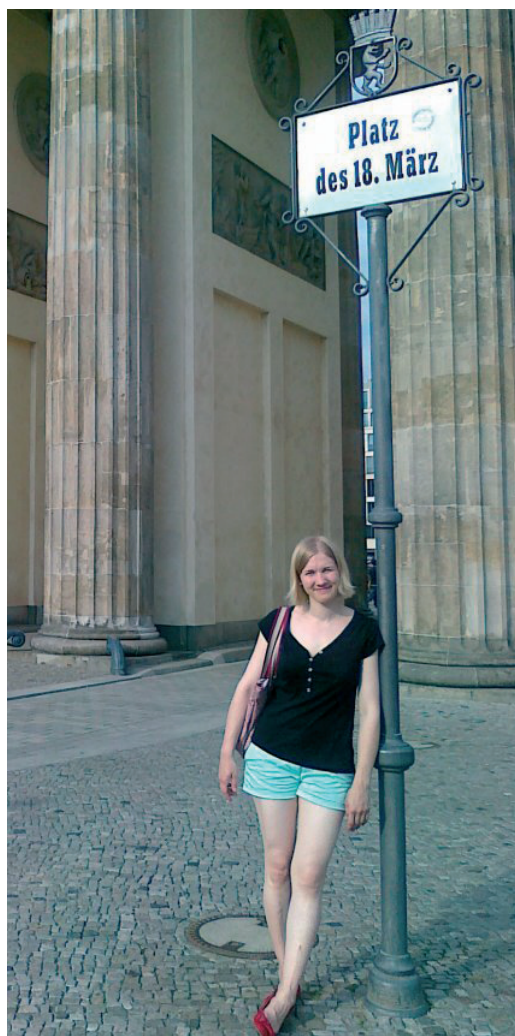
Kirjoittaja ja kuvan omistaja Berliinissä kaupungin tunnusmerkin, Branderburgin portin luona.

ANNE VÄÄNÄNEN

SAIRAAHOITOA JA SAKSAN TUTKIMUSTA

Sain Väänästen sukuseuran opiskelija-stipendin tänä vuonna. Stipendi oli suureksi avuksi näin opintojeni loppuvaiheessa, sillä yllätyin itsekkin, miten paljon työtä kahden korkeakoulututkinnon syventävissä opinnoissa voi olla. Stipendin turvin pidin myös pitkästä ajasta oikean loman kesällä ja matkustin Berliiniin tutustumaan kaupungin historiaan: heinäkuussa vietin Berliinissä myös 27-vuotissynttäreitä.

Kerronpa hieman lisää opinnoistani. Olen siis muuttanut Kuopiosta Helsinkiin vuonna 2005 opiskelemaan Helsingin yliopistoon pääaineenani teoreettinen filosofia. Olen opiskellut humanistisessa ja valtiotieteellisessä tiedekunnassa myös useita muita aineita. Toinen tutkintoni on sairaanhoidajan tutkinto, josta valmistun joulukuussa eli ihan pian. Opiskelijastipendiä hain rahoittaakseni graduuni muun muassa kirjoja ja saadakseni opiskeluaikaa kesäksi eli kattaakseni asumiskustannuksia Helsingissä. Stipendistä olikin hyötyä, sillä sain tilattua graduun tarvittavia kirjoja ulkomail-

ta. Kirjat ovat niin harvinaisia, ettei niitä ole yhtään kappaletta Suomen kirjastoissa, sillä aiheeni käsittelee filosofian historiasta sellaista osa-aluetta, jota ei ole tutkittu kovin paljon suomeksi, vaikka alkuperäiset teokset Immanuel Kant julkaisi jo 1700-luvun loppupuolella! Kantin pääteos ilmestyy ensi vuonna suomeksi, mikä on merkittävä tapahtuma. Suomennustyötä olen kuitenkin odottanut jo useita vuosia, sillä se olisi myös graduni kannalta erittäin tärkeää uusinta tutkimustietoa. Graduni aihe sivuaa esimerkiksi ihmisarvoa, sillä kyseessä on kuuluisa kategorinen imperatiivi, eli periaate jonka

mukaan ihmistä tulisi aina kohdella päämääränä sinänsä eli ihmisyyys on itseisarvo eikä määrity muiden arvojen kautta.

Stipendi on mahdollistanut sen, että molemmat opintoni ovat edistyneet tänä vuonna. Myös toisessa koulutuksessani eli sairaanhoitajan tutkinnossa olen ollut tänä vuonna vaativissa harjoittelupaikoissa eri sairaaloissa ja kirjoittanut opinnäytetyön lasten mielenterveydestä opiskelukaverini kanssa, eli kirjallisia töitä ja haastavia harjoittelupaikkoja on riittänyt loppuun saakka. Olen ollut tyytyväinen, että loppuvaiheessa opintoja olen voinut vihdoinkin käsitellä itse opiskeluun, vaikka aiempina vuosina olen tehnyt paljon töitä opintojen lomassa ja kesäisin. Matkustaminen Berliiniin oli hyvä kokemus ja edellisestä lomamatkailusta jo paljon aikaa: useimmiten matkat ovat suuntautuneet Pajulahteen kotitalalle kesäisin.

Berliinissä nautin helteestä, kiersin paljon museota ja tapasin myös tutun tutkija-professorin, jonka kanssa olemme sopineet artikkelin kirjoitusprojektista. Kesällä tein pohjatyötä artikkelia varten, jolloin gradu oli hieman sivummalla, mutta opiskeluaikana olen suhtautunut työtarjouksiin siten, että olen tarttunut akateemisiin kirjoitustöihin, vaikka ne tietävät usein paljon työtä pienellä palkalla. Tulevaisuudessa uskon kuitenkin työmahdollisuuksieni olevan paljon laajemmat monipuolisen työkokemuksen vuoksi: olen jo aiempina vuosina ollut onnekas työtarjouksien suhteen, sillä pystyin yhdistämään molemmat opintoni terveystieteiden tutkimuksessa, jossa olin tutkimusavustajana muutamia vuosia sitten. Neljäkymmentä vuotta terveystieteistä – kirja julkaistiin tänä vuonna, jos haluatte tutustua muistelmateoksen kautta Suomen

perusterveydenhoidon historiaan lähemmin.

Nykyisen artikkeliprojektin aihe on suomalainen nationalismi, identiteetti ja hyvinvointivaltio, joten siinäkin mielessä muistin virkistäminen toisen maailmansodan aikaisista ja jälkeisistä tapahtumista sekä nationalismista oli Berliinissä paikallaan. Oma mielikin avartui, kun historiaa tarkasteli vaihteeksi kirjojen sijaan kaupunkiin tutustuen. Artikkelin aihe on siis todella haastava ja kirjoitan siitä erään yliopistotuttuni kanssa. Projekti on vaikuttanut mielestäni jonkin verran epävarmalta koko ajan, joten stipendi mahdollisti sen, että ylipäättään uskalsin tarttua aiheeseen, vaikka itse artikkelin julkaiseminen kansainvälisessä julkaisussa vaikuttaa tälläkin hetkellä vielä kaukaiselta, mutta toivotaan että se on mahdollista!

Kiitos opiskelijastipendistä. Kuten huomaa, tein vähintään kolmea asiaa yhtä aikaa koko vuoden, joten ensi vuoden puolella taitaa olla hiljaisempaa. Ainakin pääsen siirtymään työelämään ja graduakin valmistuneeksi, kun kirjoitustöitä on vain yksi. Minua näkee ensi vuonna siis enemmän sairaalan valkoisissa kuin valkokaulustöissä, mutta uskon, että tulevaisuudessa molempien opintojeni hyödyntäminen on jälleen mahdollista. Olen ollut esimerkiksi varsin kiinnostunut terveydenhoitoa ja sosiaalipolitiikkaa koskevasta päätöksenteosta ja tutkimuksesta. Mukavaa joulunaikaa!

Lilli Väänänen / Norio ja
Antti Plan-jäägaalan
esiintymisvaatteissa

LILLI VÄÄNÄNEN / NORIO

ESIINTYMISVAATTEITA ANTTI TUISKULLE JA MUILLE ARTISTEILLE

Minulle myönnettiin suureksi ilokseni Väänänen sukuseuran stipendi syksyllä 2010. Opiskelen vaatetussuunnittelua Lapin Yliopistossa Taiteiden tiedekunnassa. Taitelijanimeni on Norio. Olin juuri saanut kandidaattitutkimukseni kirjoitettua ja aloitin progradu-ryhmässä samana syksynä.

Elokuussa 2010 sain yllättävän puhelinoiton, kun perhetuttavani soitti ja kysyi kiinnostaisiko minua suunnitella Antti Tuiskulle esiintymisvaatteita. Ystäväni oli Tuiskun taustatanssija ja koreografi ja hänen tuli löytää Tuiskulle uusi vaatesuunnittelija mahdollisimman pian. Totta kai minua kiinnosti; lähetin portfolioni Tuiskulle ja seuraavaksi Tuisku olikin luonani Oulussa käymässä ja kertomassa mielipiteitään esiintymis-

vaatteista. Tästä lähti minun ja Tuiskun yhteistyö, joka on kestänyt tähän päivään asti.

Stipendin käytin kuluihin, joita Tuiskun puvustamisesta syntyi. Pidin pari kuukautta taukoa muista tilausvaatteista ja sain näin keskittyä rauhassa Tuiskun vaatteiden suunnitteluun. Suunnittelin esiintymisvaatteet *"Antti Tuisku live at promenade"* –konsertti-kiertueelle, joka alkoi 16.10.2010 Helsingistä. Konsertit järjestettiin Silja Serenade –lavalla kahden viikon ajan. Konsertti koostui neljästä osasta ja Tuisku halusi vaihtaa vaatteita jokaisen osan välissä. Lavalla oli yhtä aikaa Tuiskun lisäksi neljä taustatanssijaa ja bändi. Minun tuli vaattettaa koko porukka. Sain onnekseni apua ompelijalta mutta tiukan aikataulun vuoksi tein töitä yötä myö-

ten. Työskentelin Oulussa ja bändin jäsenet, sekä Tuisku olivat Helsingissä. Emme pystyneet sovittamaan asuja, mikä lisäsi entisestään jännitystä työskentelyyn. Olin ompelukoneeni kanssa laivalla mukana varmistamassa, että asut sopivat esiintyjille.

Yliopistossa aloittelimme samaan aikaan *syventävä tutkimus- ja tuotekehitysprojekti* –kurssia. Antti Tuisku live at promenade –vaateprojekti soveltui tätä kurssia varten, joten laadin esiintymisvaatteiden suunnittelu-prosessista kuvallisen portfolion, sekä kirjallisen raportin. Oululainen valokuvaaja, Onni Kinnunen, otti vaatteista kuvat ja loihti konsertin teemojen mukaiset fantasiamailmat kuvien taustalle.

Päätin jo yhteistyön alkuvaiheessa, että prograduni koskisi tätä popartistin esiin-

tymisvaatetta. Lopulliseksi aiheeksi muotoutui: *Esiintymisvaatteen vaikutus popartistin imagoon; case Antti Tuisku ja Saara Aalto*. Saara Aallon sain myöhemmin asiakkaakseni juuri Tuiskun kautta. Aaltoa olen puvustanut viimeisen parin vuoden ajan. Urani huippuhetki oli, kun Tuisku palkittiin syksyllä 2011 vuoden miespukeutujaksi *Elle Style Awards* –gaalassa.

Vieläkään graduni ei ole valmistunut tii-
viin työtahdin takia. Tällä hetkellä viimeistelen graduani ja tavoitteeni on valmistua ensi keväänä. Sain myös mahtavan työpaikan kajaanilaisesta R-collection yrityksestä, jossa toimin suunnittelijana. Haluan kiittää Väänästen Sukuseuran stipendistä, jonka johdosta urani käynnistyi vauhdilla vuonna 2010.

Antti ja tanssijat
Afrikka-teeman
vaatteissa.

Saara Aalto esiintymässä.

Kim Liljeströmin harrastuksiin kuuluvat liikunta eri muodoissaan ja musiikki. Hän soitti 2000-luvulla opiskelujen lomassa Scaramangas ja Humane yhtyeissä kosketinsoittimia ja kitaraa ja teki bändien kanssa yhteensä viisi CD-levyä. Työn vastapainona Kim pelaa salibandya ja jalkapalloa. Kesäisin hän rentoutuu mielellään veden äärellä saaristossa tai purjevereessä.

KIM LILJESTRÖM

TASEENHALLINTAA VAKUUTUSYHTIÖILLE

Sain sukuseuralta stipendin vuonna 2008, jolloin opiskelin Teknillisessä korkeakoulussa Otaniemessä elektroniikan, tietoliikenteen ja automaation tiedekunnassa. Olin hakenut stipendiä diplomityön tekemistä varten. Tein lopputyöni vakuutusyhtiö Tapiolalle (nykyisin Lähi-Tapiola) ja aiheena oli ”Replikoivan portfolion tekniikka henkivakuutusyhtiön taseenhallintaa varten”. Diplomityössäni tarkastelin sitä, miten henkivakuutusten vastuovelkaa ja vastuuelan korkoherkkyyttä voidaan replikoida erilaisten finanssi-instrumenttien avulla. Tutkimukseni kuului systeemi- ja operaatiotutkimuksen alaan.

Valmistuin diplomi-insinööriksi vuoden 2009 lopulla. Tutkintotodistuksen sain tammikuussa 2010, jolloin oppilaitoksen eli Tek-

nillisen korkeakoulun nimi oli muuttunut Aalto-yliopistoksi vuodenvaihteessa.

Nykyinen työpaikkani on Nordea Markets / Hedging Solutions, jossa aloitin maaliskuussa 2010. Tehtäviini kuuluvat yritysten ja kuntien korkoriskien hallinta ja korkojohdannaisten myynti. Työni on mielenkiintoista ja haasteellista, varsinkin ottaen huomioon nykyinen toimintaympäristö eli finanssikriisin jälkimainingit ja meneillään oleva euroalueen kriisi.

Kiitän lämpimästi sukuseuraa saamastani stipendistä. Siitä oli suurta hyötyä minulle opiskelujeni kriittisessä vaiheessa.

Lämpimäiskappaleineen kirjan tekoon osallistuneet Pekka Väänänen, Vesa Väänänen, Eero Väänänen, Eila Kaatrasalo o.s. Väänänen, Kari Eklund, Vesa Tuominen, professori Veijo Saloheimo ja kirjan kokoaja Kalevi Väänänen.

PERTTI VÄÄNÄNEN

Pohjois-Karjalan Väänästen sukukirja julkistettiin

Väänästen Sukuseura ry:n kustantama ja Kalevi Väänäsen toimittama 440 sivuinen **Pohjois-Karjalan Väänästen sukukirja** julkistettiin Joensuun maakunta-arkistossa perjantaina 16.11.2012. Professori Veijo Saloheimo ja FM Vesa Tuominen olivat kunniavieraina noin 30 hengen joukossa. Pogosta-paikallislehden valokuvaaja ja toimittaja ikuistivat tilaisuuden alueen ihmisille. Lisäohjelmaksi oli tutustuminen arkistoon sen makasiineja myöten.

Professori Veijo Saloheimo on sukututkijoiden keskuudessa arvostettu sukututkija, joka korkeasta iästään huolimatta on vielä aktiivisesti avustanut mm. Väänästen Sukuseuran sukututkimustoimikuntaa, luovuttamalla toimikunnan käyttöön laajat arkistonsa, joita säilytetään Joensuun maakunta-arkistossa. Sukuseuramme IT-asiantuntija ja sukuseuran kotisivujen sekä sukutietoarkiston ylläpitäjä Kalevi Väänänen on tehnyt suurtyön kerätessään työryhmänsä - Eila Kaatrasalo o.s. Väänänen, Kari Eklund, Eero Väänänen, Pekka T. Väänänen, Vesa Väänänen, J. Kalle O. Väänänen - kanssa noin kuuden tuhannen Pohjois-Karjalassa asu-

neen henkilön sukutietojen joukosta 2500 henkilöä kirjaan mukaan. Tässä joukossa on 675 Väänäs-syntyistä naista ja miestä.

Kirjan alussa on lyhyesti käyty läpi mm. Väänästen historiaa ja siirtymistä eri puolille Savoa. Lisäksi ovat lyhyet kuvaukset niistä eri kylistä, joissa Väänäsiä on asunut. Varsinaiset sukuhaaraosiot on järjestetty seitsemään eri sukuhaaraan, joissa on yhteensä 1872 sukutaulua. Henkilöihin liittyvät tarinat on sujuvasti sijoitettu asianomaiseen tauluun. Lisäksi mukaan on saatu yhdeksän pidempää henkilötarinaa. Kirjassa on kaikkiaan 93 kuvaa, pääasiassa valokuvina henkilöistä. Lisäksi on kaavioita, taulukoita ja kolme karttaa. Hyödyllinen piirre on se, että jokaisen sukuhaaran kuvauksen lopussa on henkilöluettelo, josta näkee missä taulussa haettu henkilö on.

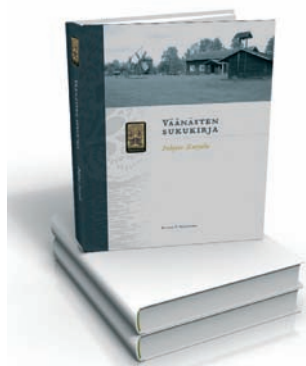
Pohjois-Karjalan Väänästen sukukirjaa lukiessa huomaa, että vanhimpia henkilötietoja pohtiessaan Kalevi Väänänen on entisen rikostutkijan ututteruudella käynyt vaihtoehtoja läpi ja sijoittanut henkilöt lopulta "todennäköisin syin" omille paikoilleen sukuhaaroissa. Näin on saatu hienosti ko-

Julkistustilaisuus pidettiin Joensuun maakunta-arkiston tutkijasalissa; tuttu paikka monelle sukututkijalle Kirjahanke aloitettiin sukutapaamisella Suhmurassa kesällä 2009. (Ks. Sukupuu 17.)

Hankkeen moottori ja sukukirjan toimittaja Kalevi Väänänen. Hän on elänyt kuusi ensimmäistä ikävuottaan Pyhäselän Hammaslahden Väänälässä. Sitten elämä kuljetti niin, että työuransa Kalevi on tehnyt rikospoliisina Tampereella.

Pohjois-Karjalan Väänästen sukukirja on ensimmäinen, jonka kansiasu teetettiin graafikko Pasi Irisvikillä (ent. Väänänen). Sama asu on tarkoitettu myös seuraaville sukukirjoille, kuitenkin kansikuvaa vaihdellen. Näin niistä muodostuu näyttävä sarja.

koon pitkät sukulaisuusketjut, joista lukija voi helposti henkilölistan pohjalta aloittaa oman sukulaisensa etsimisen. Niin kuin yleensäkin, ainoastaan niiden henkilöiden sukulaisia saattaa löytyä, jotka ovat antaneet joitain tietoja yhteiseen tietokantaan. Annetut sukutiedot auttavat aina linkittämään sukuhaarojen eri osia toisiinsa ja kokoamaan mahdollisimman ehjiä sukulinjoja.

On hieno asia, että Kalevi Väänänen julkaisi tämän kirjan. Liian moni sukukirja jää tekemättä, vaikka tietoja olisikin, kun ei löydy määrätietoista asiaan ryhtyjää. Olkoon tämä teos myös rohkaisuna muille sukututkijoille - ei sukukirjan kirjoittamista aloitukseen tarvitse olla kirjailija.

Väänästen sukukirja: Pohjois-Karjalan Väänäset. Toim. Kalevi Väänänen. Kannen suunnittelu Pasi Irisvik. Väänästen sukuseura 2012. 440 s.

Hinta sukuseuran jäsenille 25 euroa, muille 40 euroa + mahdolliset postikulut 8,80 euroa (1-lk kotimaahan + kuori).

Tilaukset vaanastensukuseura@gmail.com tai kalevivaananen4@gmail.com tai Kalevi Väänänen, Huhmarinkatu 25, 33560 Tampere, puh. 050 350 7302. Sukuseuran kotisivuilla (www.vaanastensukuseura.fi) on lisää tietoja kirjasta ja luettavissa 27 ensimmäistä sivua.

Kuvat: Aino, Kalevi ja Pentti Väänänen

Pispalan Pyykkimäellä esimies Pentti Väänänen ja kolme polvijärveläissyntyistä Väänäs-veljestä: Matti, Kalle ja Pentti.

Sukuseuran taloudenhoitaja Outi Pyymäki (vas.) ja sihteeri Marjatta Liljeström.

TEKSTI: EEVA RIITTA PIISPANEN
KUVAT: SINIKKA AALTONEN,
MARJATTA LILJESTRÖM, KALEVI
VÄÄNÄNEN JA PENTTI VÄÄNÄNEN

VÄÄNÄSET PITIVÄT VUOSIKOKOUKSEN TAMPEREELLA 25.3.2012

Väänäsiä on paljon Itä- ja Pohjois-Suomessa sekä pääkaupunkiseudulla. Pirkanmaa on myös yksi niistä seuduista, jonne Väänäset ovat asettuneet. Suku kohtasi sukuseuransa vuosikokouksessa 25.3.2012 Tampereen museokeskus Vapriikissa.

Väänäset tulivat viettämään sukuseuran kokousviikonloppua Tampereelle jo lauantaina 24.3. Yli kolmekymmentä Väänäs-sukuista kävi lauantai-iltana Komedia-teatterissa katsomassa esitystä Kiviä taskussa. Myös sukuseuran hallitus kokoontui Tampereella lauantaina.

Tampereella asuva sukuseuran esimies Pentti Väänänen oli huolehtinut kokousviikonlopun ohjelman järjestelyistä ja lähet-

tänyt kutsukirjeen Tampereen seudulla asuville Väänäsillemä sekä toimittanut kokousuutisen Aamulehteen.

Yli viisikymmentä suvustaan kiinnostunutta Väänästä osallistui sunnuntaiaamuna kaupunkikierrokselle ja sai rautaisannoksen historia- ja matkailutietoa Tampereesta. Oppaanamme oli Anu Viljanmaa. Yhdessä nautittiin myös Pyynikin tornin kuuluisat munkkirinkilät kahvin kera.

Esimies Pentti Väänänen kertoi vielä lisää Tampereen historiasta avatessaan vuosikokouksen yhteisen lounaan jälkeen. Kokoukseen tulleet Väänäset esittäytyivät toisilleen.

Nais- ja miesenergiaa.

Väänästen sukuseura lounaalla ennen vuosikokousta museokeskus Vapriikissa.

Keravalainen Pertti Väänänen, Väänästen Sukuseuran sukututkimustoimikunnan vetäjä, kertoi sukututkimuksen uusista keinoista. Väänästen Sukuseura on käyttänyt viime vuosina aktiivisesti DNA-tutkimusta menetelmänä tutkiessaan Väänästen eri sukuhaarojen geneettistä sukulaisuutta keskenään.

Todennäköistä on, että alkujaan ei ole ollut pelkästään yhtä Väänänen-nimistä sukua, vaan niitä on ollut useampia. Ydin-kysymyksiä on, missä kulkee yhden suvun raja.

Vuosikokouksen puheenjohtajana toimi Matti Ketola Turusta. Kokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat. Jäsenmaksut päätettiin säilyttää kymmenessä eurossa ja ainaisjäsenen jäsenmaksu on edelleen 170 euroa.

Väänästen sukuseuran suurin tapahtuma, sukukokous pidetään joka kolmas vuosi. Vuonna 2011 sukukokous pidettiin onnistuneesti Kuopiossa ja vuonna 2014 se pidetään Mikkelin seudulla.

“Nysse tulee!” Pispalassa Pyykkimäellä käynnin jälkeen.

Alakuvassa Nyssen kyydissä edessä Vesa ja Mauno Väänänen, seuraavalla rivillä Kalle ja Pertti Väänänen sekä Pekka ja Eeva-Riitta Piispanen.

Ansiomerkin saaneet sukuseuralaiset Riitta Mäkinen, Pertti Väänänen, Pentti Väänänen ja Jari A. Väänänen sekä stipendin saanut Kalevi Väänänen ja sukuseuran historiikin saanut Kalle Väänänen. Taustalla osa yleisöä; katsomo oli kaksiosainen.

SUKUSEURAN 75-VUOTISJUHLA KUOPION KAUPUNGINTEATTERISSA

Väänästen Sukuseura ry vietti 75-vuotisjuhlaa lauantaina marraskuun 17. päivänä Kuopion kaupunginteatterin evakkotiloissa Puistokoululla ja katsoi esityksen *Elling*.

Ennen esitystä esimies Pentti Väänänen toivotti juhlaväen, noin 70 henkeä, tervetulleeksi. Hän palautti muistiin, että Väänästen Sukuseura on yksi maamme vanhimmista suomenkielisistä sukuseuroista ja sukuseuran jäsenlehti Väänästen sukupuu on maan vanhin sukuseuralehti. Sukuseuran perustivat pääosin Savosta Helsinkiin muuttaneet opiskelijat ja jo ammattiin valmistuneet talonpoikaissuvun edustajat. Keskeisiä henkilöitä olivat Siilinjärven Kehvolla syntynyt tohtori ja konsuli Ilmari Väänänen sekä tuolloin innokas ylioppilas Jorma Väänänen, joka oli kirjailijana tunnetun Kalle Väänäsen, ”Rieska-Kallen”, poika. Sukuseura perustettiin 14. marraskuuta 1937 Helsingissä ja aktiivinen toiminta ehdittiin käynnistää ennen sotavuosia. Nyt sukuseurassa on runsaat 600 jäsentä ja määrä kasvaa vuosi vuodelta.

Pentti Väänänen toi myös terveiset Poh-

jois-Karjalan Väänästen kirjan julkistamistilaisuudesta, joka oli Joensuussa edellisenä päivänä. Tilaisuuteen oli saapunut noin 30 Väänäs-sukuista. Juhlissa myös esiteltiin kirja ja luovutettiin sukuseuran sukututkimusstipendi sen päätekijälle Kalevi Väänänselle. Hän on Pohjois-Karjalan Väänäsiä itsekin, nykyään tamperelainen.

Seuran esimies sekä varaesimies Sinikka Aaltonen ja sihteeri Marjatta Liljeström luovuttivat Sukuseurojen Keskusliiton myöntämät kultaiset ansiomitalit Jari A. Väänänselle Kuopiosta, Pentti Väänänselle Oulusta, Riitta Mäkiselle Lempäälästä ja Pertti Väänänselle Keravalta. Hopeisen ansiomitalin saanut Jussi Kapanen ei päässyt paikalle. Kalle Väänänselle Keravalta luovutettiin sukuseuran historiikki kiitoksena ansiokkaasta toiminnasta seuran sihteerinä 1980-luvulla.

Teatterin edustaja Terhi Mönkkönen kertoi remontista ja esitteli illan esityksen *Elling*. Norjalaisen Ingvar Ambjørnsenin menestysromaanin perustuva näytelmä on sydäntä hellyttävä kuvaus kahden mielenterveys-

kuntoutujan paluusta siviiliin laitospuosien jälkeen. Kaverukset Elling ja Kjell Bjarne (Karri Lämpsä ja Ari-Kyösti Seppo) saavat yhteisen tukiasunnon ja siitä alkaa uusi arjen oppiminen. Paljon on paluumuuttajille uutta ja outoa, kuten miten lähestyä naista. Toinen löytää sisältään pulppuavan runosuonen, toinen saa tilaisuuden olla kaltoin kohdellun suojelija ja rakastuu. Monen kompastuksen kautta kaverukset lopulta kotou-

tuvat todellisuuteen, josta sairaus heidät eristi. – Vain sukuseuralaisista koostunut yleisö kiitti lämpimin aplodein.

Ilta huipentui Makumestarien valmistamaan maukkaaseen ateriaan ja iloiseen puheen sorinaan hyvässä seurassa.

Teksti: R.M., E.P. ja P.V.

Kuvat: Eeva-Riitta Piispanen, Sinikka Aaltonen, Pentti Väänänen ja Kuopion kaupunginteatteri

Väänäs-naisia naurattaa: myyntipöydän ääressä vas. Outi Pyymäki, Sinikka Aaltonen, Marja-Leena Ketola ja Marjatta Liljeström.

Juttutuokiossa vas. Pentti Väänänen ja Kalle Väänänen Keravalta (sukuseuran sihteeri 1978-1984).

Kuopion teatterin ollessa remontissa toiminta on siirretty kahdelle vanhalle koululle. Mukavasti sujuu tauon vietto näinkin.

Ruokapöytiä oli myös henkilökunnan sosiaalitallassa, ei haitanna! Edessä vas. Martti Väänänen, vieressä miniä Kirsi Väänänen ja selin Merja Virtaniemi.

Katsomosta siirryimme suoraan seisovaan pöytään. Vas. Tarja Virtaharju, Jaana Väänänen, Aino ja Kalevi Väänänen, Anna-Liisa ja Seppo Huuskonen, Eira ja Vesa Väänänen, Heikki Aaltonen, Matti ja Marja-Leena Ketola, Maija Savolainen ja Mauno Väänänen.

Kunniajäsen Assar Väänänen Oulusta myhäilee paistiin päästyään. Iltapäivällä oli sukututkimustyöryhmässä keskusteltu mm. hänen käsikirjoituksistaan. Vieressä vaimo Sanna.

Kunniajäsen, edellinen esimies Pekka Väänänen vaimonsa Valman kanssa. He ovat Kuopion naapurista Siilinjärveltä.

Nelli Berg-Väänänen ja Aki Väänänen sekä Pekka Virtaniemi.

Anneli Puurunen, Riitta Väänänen, Pertti Väänänen, Mauno Väänänen ja Terttu Väänänen.

Eturivissä (vas.) mm. hallituksen jäsenet Pentti Väänänen (Oulu) ja Eeva-Riitta Piispanen puolisoineen sekä Puuruset Siilinjärveltä.

Kohtaus Elling-näytelmästä. Näyttelijät vas. Katri-Maria Peltola, Ari Kyösti Seppo ja Karri Lämsä.

SUKUSEURAN HALLITUS TIEDOTTAA

OPISKELIJASTIPENDIT

Sukuseuran hallitus myönsi kokouksessaan 17.11. opiskelijastipendit seuraaville sukuseuran jäsenille: Heikki Kainulainen Helsingistä, Marie-Elise Kontro Tampereelta, Pertti Ollonen Varkaudesta, Antti Väänänen Helsingistä, Rita Oksanen Helsingistä ja Ernesti Väänänen Vieremältä. Yhteensä jaettiin 5.500 euroa.

Sukuseura tukee Väänäs-sukuisia opiskelijoita stipendein. Vuoden lopussa jaettavien stipendien säännöt ja hakuohjeet löytyvät sukuseuran verkkosivustosta. Stipendien hakuaika ilmoitetaan keväällä jäsenkirjeessä ja seuran www-sivustossa. Hakuaika päättyy lokakuun lopussa.

KOTISIVUMME

WWW.VAANASTENSUKUSEURA.FI

Muista ilmoittaa osoitteenmuutoksesta sukuseuran sihteerille (info@limarc.fi), muuten Sukupuu-lehtikään ei tule.

Tietoa ajankohtaisista asioista valokuvien kera löydät sukuseuran verkkosivustosta: www.vaanastensukuseura.fi.

Sukuseurojen Keskusliitosta voi tilata sen julkaisemaa Sukuviesti-lehteä, joka ilmestyy kuudesti vuodessa. Kestotilauksena vuosikerta maksaa 25 euroa jäsenseurojen kuten meidän sukuseuramme jäsenille. Sukuseuran sihteerin kautta tehtynä yhteistilauksena (vähintään 10 tilaajaa) vuosikerran saa 20 eurolla.

Vanhat Väänästen Sukupuu-julkaisut ovat luettavissa seuran kotisivuilla. Lisäksi niitä ja muita sukuseuran julkaisuja sekä myytäviä tuotteita kuten koruja, isännän viirejä ja Kalle Väänäsen Savolaesta Sanarieskoo CD-levyä voi tilata sukuseuran esimieheltä tai sihteeriltä.

SUKUSEURAN MATKA LAATOKAN KARJALAAN

Väänäsen Sukuseura toteuttaa matkan Laatokan Karjalaan 5.-8.6.2013. Vastuullisena matkan järjestäjänä on Pohjolan Matka ja oppaana toimii seuran esimies, eversti Pentti Väänänen.

Matkan ohjelma:

Keskiviikko 5.6.

Bussi lähtee Iisalimesta klo 6:00 reittiä: Lapinlahti (6:20), Siilinjärvi (6:50), Kuopio (7:15). Aamupala Joensuun ABC:llä noin klo 9:15. Rajamuodollisuudet Värtsilässä, josta jatkamme Läskelän, Kitelän, Koirinojan, Pitkärannan, Salmin ja Viteleen kautta Aunukseen, jossa majoitumme hotelli Olongaan.

Torstai 6.6.

Käymme Aleksanteri Syväriläisen Pyhän Kolminaisuuden luostarissa, jossa meillä on opastettu kierros. Jatkamme Syvärille ja käymme Lotinapellossa. Sieltä matka jatkuu

reittiä: Aunus, Kotkatjärvi, Pyhäjärvi, Prääsä ja Petroskoi. Majoitumme Petroskoissa hotelli Severnajaan.

Perjantai 7.6.

Petroskoissa meillä on kaupunkikierros. Petroskoista jatkamme reittiä: Prääsä, Vieljärvi, Kotaselkä, Käsänselkä, Lemetti, Koirinoja, Läskelä ja Sortavala, jossa majoitumme hotelli Sortavalaan.

Lauantai 8.6.

Sortavalassa meillä on opastettu kierros, teemme ostokset ja käymme Ruskealan kirkolla ennen paluumatkaa. Kuopioon saavumme noin klo 18:00.

Matkan hinta on noin 320 euroa riippuen lähtijöiden määrästä. Hintaan sisältyy majoittuminen kahden hengen huoneissa, aamiainen, päivällinen ja lounasevää sekä opastettu kierros luostarissa ja Sortavalassa. Mikäli osallistujalla ei ole voimassa olevaa viisumia, hankimme ryhmäviisumin ja se maksaa 63 euroa hengeltä. Jokaisella pitää olla matkavakuutus. Passin pitää olla voimassa 6 kk matkan jälkeen.

Matkan aikana käymme läpi myös alueen Talvi- ja Jatkosodan tapahtumia.

Ilmoittautumiset 14.1.2013 mennessä esimiehelle, Pentti Väänänen, Kotikatu 6 E 11, 33710 Tampere, puh 040 721 7605 tai sähköpostilla: pentti.vaananen@suomi24.fi.

Pyhän Kolminaisuuden Luostarin aluetta. Kuva: Pentti Väänänen.

KUTSU SUKUSEURAN VUOSIKOKOUKSEEN 13.4.2013 OULUUN

Väänästen Sukuseura ry:n vuosikokous pidetään Oulussa hotelli Cumuluksessa (Kajaaninkatu 17) lauantaina 13.4.2013 klo 12.00. Kokousta edeltää klo 11.00 alkava lounas. Kokouksen jälkeen on Oulun kaupungin esittely.

Vuosikokouksessa käsitellään sukuseuran sääntöjen 6 §:n asiat. Vuosikokouksen käsiteltäväksi tarkoitetut ehdotukset on jätettävä kirjallisesti esimiehelle tai hallitukselle kaksi viikkoa ennen vuosikokousta.

Sukututkimustoimikunta kertoo sukututkimuksen tilanteesta ja ottaa vastaan sukutietoja.

Kokouksen yhteydessä on myytävänä sukuseuran koruja, sukuviirejä, cd-levyjä ja postimerkkejä. Samoin on saatavana kirjoja Pohjan kansaa ja Pohjois-Karjalan Väänäset.

Osallistumisesta vuosikokoukseen pyydetään ilmoittamaan 2.4.2013 mennessä sukuseuran esimiehelle, Pentti Väänänen, Kotikatu 6 E 11, 33710 Tampere, puh.

040 721 7605 tai s-posti: pentti.vaananen@suomi24.fi. Kaikki Väänäs-sukuiset ovat tervetulleita vuosikokoukseen. Mikäli osallistumisen joutuu perumaan, myös siitä tulee ilmoittaa.

Sukuseura on varannut lippuja 12.4. klo 19.00 Oulun kaupunginteatteriin esitykseen Kätilö. Väänäs-sukuiset saavat lippuja 10 euroa/kpl ja väliajalla tarjotaan kahvit.

Tarkempia tietoja antaa esimies ja liput on varattava häneltä 28.2. mennessä.

Tervetuloa Ouluun!
Hallitus

Löydät Väänästen sukuseuran myös Facebookista (www.facebook.com/Väänästen_sukuseura). Sukuseurojen Keskusliitto kannustaa sukuseuroja aktivoitumaan Facebookissa. "Facebook-harrastaja, voit tykätä sukuseuran kotisivuja!"